

AVERUS

az elfördendü borotvapergék

zott a légi védelemben, a tankokban és a tüzérségben, ezen felül pedig kitűnő erődrendszere és szövetségi hálózata volt. Most Franciaország azon az uton van, hogy egészen az Északi tengerig építse ki erőit és olyan felgyverkezési programja van, mely többek között előirányozza a légiflotta tökéletes kiépítését, 14 milliárd frank költségvetéssel, mely évi négy milliárd frankos szakaszokra oszlik. A gyarmati csapatokat is beszámítva, a hadsereg békeállománya 650 ezer főnyi lesz, mely 43 gyalogsági hadosztályba, 5 lovassági és 8 légi hadosztályba tagozódik. Maga a szárazföldi hadsereg fenntartása az utóbbi két évben 17-19 milliárdra került, tehát az összköltségvetésnek mintegy 40 százalékába. Ami a csapatok felfegyverzését illeti, a francia hadsereg elérte az orosz rekordot, sőt a nehézfegyverek tekintetében túl is szárnyalta.

Franciaország mellett a fegyverkezés tekintetében a legnagyobb eredményeket Szovjetország érte el. A szovjet hadsereg óriási módon fegyverkezett, modern haderőt épített ki, mely különösen offenzív jellegű felszerelésben gazdag. A hadsereg száz hadosztályra oszlik. 1933-tól mostanig katonai költségvetését megtízszerezte (16 milliárd rubelt, ami 30 százaléka az összköltségvetésnek). Az 500 ezer főnyi békeállományt 1 millió 600 ezerre emelte, most pedig azzal, hogy a katonai szolgálat határidejét 19 évre szálította le, a legközelebbi négy évben a létszám már kétfélszázra emelkedik. Szovjetország légi ereje a legnagyobb a világon és 6000 bevalótt repülőgépe között nagyon sok a bombavető. Ami a tengerészetet illeti, a fegyverkezési tendencia különösen a tengeralattjárók számának növelése felé irányul. Az orosz hadsereg teljesen autarchizált nemzeti területre támaszkodik, katonai készülődéseit saját forrásai-

Már most jegyeztessen elő jegyeket a szerzőn legkimagaslóbb zenei eseményére! Január 25-én, hétfőn a

Román Operában

AIDA

előadása keretében mutatkozik be Hans Joachim Heinz, Bécs legjobb tenorja. Enekli: „Radames” szerepét. Jótevékeny előadás.

ból fedezheti, teljesen függetlenül Európától és Ázsiától. Mindkét világrészben legalább is egyenlő haderőt tud felmutatni a valószínű ellenséggel szemben.

Lengyelország, mely a két nagy hatalom között a legszerecsényesebbül helyezkedik el Európában, erős fegyverkezésbe kezdett. Ellenőrizhetetlen adatok szerint katonai költségvetése az 1933-as 766 millió zloti költségvetésére 1200 millió zlotira nőtt, ami a költségvetésnek valószínűleg 40 százalékát teszi ki. A hadsereg békeállománya harminc hadosztály. Rendes költségvetésén kívül Lengyelország kétfélszáz millió frankos fegyverkezési költséget kapott Franciaországtól.

A világpolitikai helyzet arra készteti Angliát is, hogy óriási fegyverkezési hitelek irányozzon elő, hogy a többi államokkal lépést tudjon tartani. A fegyverkezési terveket egy fehér könyv közölte. Az összes fegyverkezési ágakban jelentékenyen növelték a költségvetést. Az évi 170 millió fontos költségvetéshez 300 millió rendkívüli hitel járul. Angliában a hadsereg létszáma körül vannak nehézségek, mert a besorozható fiatalok száma állandóan csökken.

Olaszország fegyverkezésére jelentős befolyással van a Földközi tengeri helyzet. Az olasz fasizmus évek óta az egész olasz nép militarizálására törekszik. Mussolini kijelentése szerint Olaszország 42 millió lakosából 8 millió bármikor fegyverbe állítható. A békeállomány hadsereg 500 ezer főnyi, a légi haderő szaporodott, a tengeri haderő megerősítésére pedig sürgős intézkedéseket tettek folyamatba.

Külön fejezetet képvisel Németország, mely gyalogsági hadosztályainak számát hétről 36-ra emelte fel. A fegyverkezési költségvetés 8 milliárd márka, a hadseregének békeállománya 550 ezer, amelyet a szolgálat meghosszabbításával 650 ezerre emelhet.

Európán kívül Amerika és Japán fokozza állandóan fegyverkezési tempóját.

Angol dominium lesz Palesztinából?

Abdullah emir új terve Palesztina tiszta arab vidékének a transzjordániai királysághoz való csatolásáról

Az arabok a királyi bizottság előtt

Jeruzsálem, január 8. A legfőbb palesztinai arab bizottság legutóbbi ülésén kimondta, hogy megszünteti a bojkottot a királyi bizottsággal szemben és képviselői kihallgatásra jelentkeznek Lord Peel vizsgálóbizottságánál. A legfőbb arab bizottság ezen határozatát hosszas tárgyalások és heves viták előzték meg az arabok táborában. Mint ismeretes, a palesztinai arabok küldöttséget menesztettek az arab államok uralkodóihoz. A küldöttség tagjai arra kérték a királyokat, hogy nyilvan és energikusan foglaljanak állást a palesztinai arabok politikája mellett és intézzenek kiáltványt Palesztina arab lakosságához, melyben felszólítják azt, hogy szüntesse meg a bojkottot a királyi bizottsággal szemben.

A palesztinai arab politikusok ugyanis belátták, hogy elhibázott taktika a bojkott és azon változtatni kell, még mielőtt elhagyja Palesztinát a Peel-bizottság. A bojkott feladását viszont igazolniuk kellett az arab közvélemény előtt és ahogy az arab sztrájkot is az arab uralkodók felhívásának védőszárnya alatt fújták le, ugyanilyen kiutat kerestek arra is, hogy tekintélyük kockázatát nélkül jelenhessenek meg a királyi bizottság előtt.

A Jeruzsálemi delegáció közölte az arab királyokkal, hogy közös felhívásuk rendkívül megkönnyítené a legfőbb arab bizottság helyzetét,

az arab uralkodók azonban kategórikusan kijelentették, hogy nem hajlandók ezalkalommal nyilvánosan beavatkozni a palesztinai politikába, annál is inkább, mivel a legfőbb arab bizottság nem kérte ki a tanácsukat akkor, amikor a királyi bizottság bojkottálását elhatározta.

Január 4-én érkezett vissza Bagdadból Jeruzsálembe Hasszan Sidky Dajani, a legfőbb arab bizottság tagja, aki az iraki kormánnyal folytatott tárgyalásokat. Ezeket a tárgyalásokat Abdullah emir is részt vett. Hogy milyen mederben folytak le ezek a tárgyalások és milyen konkrét eredményre vezettek ezek, erre csak azokból az eseményekből következtethetünk, amelyek Hasszan Sidky és Abdullah emir bagdadi látogatása után történtek. Az első következménye ezeknek a tár-

gyalásoknak a jeruzsálemi arab bizottság azon elhatározása, hogy képviselői megjelennek a királyi bizottság előtt. Ebben az elhatározásban nemcsak a külföldi arab uralkodók és kormányok magatartása játszott döntő szerepet, hanem az a tény is, hogy

a bojkott további fenntartása seának dással és teljes felborulással fenyegette a palesztinai arabok politikai egységét.

A főmuftival szemben álló arab körök ugyanis kijelentették, hogy reprezentánsaik a legfőbb arab bizottság határozatától függetlenül, vagyis annak ellenére is megjelennek a királyi bizottság előtt. Miután tehát a palesztinai arabok táborában is tarthatatlanná vált a bojkott folytatása és külföldi arab részről sem várható támogatást a főmufti körei eddigi politikájához, a legfőbb arab bizottság hénytelen volt feladni a „non cooperation“-t a királyi bizottsággal szemben.

A másik esemény, mely ugyancsak a bagdadi tárgyalásokkal áll szoros összefüggésben és minden valószínűség szerint hozzájárult a jeruzsálemi arab bizottság határozatához, a „Haarez“ azon hiráda, hogy

Abdullah emir, akinek régi álma Palesztina és Transzjordánia egyesítése az ő királysága alatt, azt a tervet lanszirozza, hogy Palesztina tiszta arab vidékét, Nablusz és Jenin környékét a transzjordániai arab királysághoz csatolják, míg Palesztina többi része angol dominiummá alakulna át.

Jeruzsálemi jelentés szerint ezt a tervet a palesztinai Istiklal-párt, a függetlenségi arab mozgalom palesztinai szervezete is támogatja, az a párt, amelynek legaktívabb szerepe volt a sztrájkban. Muhamed Al-Din, a párt egyik vezére, aki a radikális elemekhez tartozik, kijelentette, hogy

Abdullah az angolok támogatásával lanszirozza ezt a tervet.

A Zsidó Távirati Iroda is megerősíti azt a hírt, hogy a szóbanforgó tervről Sir Arthur Wauchope palesztinai főkörmány-

zóval is tárgyalt a transzjordániai fejedelelem. Palesztinai körökben általános meglepetést keltett ennek a tervnek a felbukkanása, jóllehet mértékadó körökben a legnagyobb óvatossággal kezelik azt.

Az angol-olasz egyezmény és az arabok

Jeruzsálemi lapjelentések rámutatnak arra, hogy az angol-olasz egyezmény megkötése is lényegesen hozzájárul az arabok politikai magatartásának megváltoztatásához.

Palesztinai arab körökben nyugtalan-ságot idézett elő az angol-olasz békekötés a Földközi tengeren, mely békekötés Palesztinára és az arab országokra is szükségszerűen kiterjed.

Jellemző, hogy ezzel kapcsolatban az Adifaa című arab lap felszólítja az arabokat, hogy az olasz-angol békekötés megtörténte után most már Németország felé orientálódjanak.

Figyelemre méltó jelenség az iraki külügyminiszter, dr. Nadszi el Asil legújabb nyilatkozata is, amelyet a londoni Timesnek adott, s amelyben kijelentette, hogy az iraki kormány nem tűri az angol-ellenes agitációt és a palesztinai arabok számára is olyan megoldást kíván az iraki kormány, amely az arabok és az angolok teljes és legbarátságosabb együttműködésének eredménye.

Az első arab tanu a királyi bizottság előtt

Csütörtökön jelent meg az első arab tanu az angol királyi vizsgálóbizottság előtt Hassan Sidky Dajani személyében, aki a legfőbb arab bizottság tagja és mint az arab sztrájk egyik megszervezője, hosszabb ideig ült a sarafendi internálói táborban. Hír szerint a közeli napokban a legfőbb arab bizottság képviselőiben Emin El Husseini jeruzsálemi főmufti, Atuni Bey Abdul Hadi, az Istiklal párt vezére, Jemal Husseini és Ragheb Bey Nashashibi, az arab nemzetvédelmi párt vezére is megjelent a királyi bizottság előtt.

Leonard Stein vallomása

A királyi bizottság január 5-én Leonard Stein, a Jewish Agency londoni jogtanácsosát hallgatta ki, aki szenzációs vallomásban elemzte a bizottság előtt a mandátumot és Anglia palesztinai kötelezettségeit. Leonard Stein vallomása, melynek részletes ismertetésére még visszatérünk, nagy feltűnést keltett egy a királyi bizottságban, mint az egész jövendő.

Hétfőn zárt ülésen J. G. Dill tábornokot, a palesztinai angol haderők főparancsnokát. Eduard Keith Roacht, a déli kerület kormányzóját és Roy Godfrey B. Spicert, a palesztinai rendőrség felügyelőjét hallgatta ki zárt ülésen a királyi bizottság. Kedden Rokeach telavivi polgármester és Nadivi városi tanácsos tett vallomást a Peel-bizottság előtt.

Jabotinsky is megjelenik a királyi bizottság előtt

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a királyi bizottság, az ujonista (revizionista) szervezet képviselőivel folytatott hosszabb tanácskozás után kijelentette, hogy hajlandó nyilvános ülésen Vladimir Jabotinskyt, az ujonista szervezet elnökét, kihallgatáson fogadni. Hivatalos helyen közölték az ITA-val, hogy csak a palesztinai kormány adhat beutazási engedélyt Jabotinskynek. Hír szerint az ujonista szervezet máris megvette a lépéseket ebben az irányban.

Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadtság, félelemérzés, bódultság, migrén és általános rosszullét esetén a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz a gyomor és a bélcsatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a bélmigrigyek működését élénkíti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Az orvosok ajánlják.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

című szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transilvániában közszeretettnek örvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendezi. A turné sorrendje:

Január 9-10-én DEVA.

Január 11-12-én CLUJ.

Január 13-14-én ORADEA.

Január 16-17-én SIGHET.

Január 18-19-én BAIJA-MARE.

Január 20-21-én SATUMARE.

Január 23-24-én BISTRITA.

Január 25-26-án TG-MURES.

Január 27-28-án GHEORGHENI.

A romániai antiszemitizmus hetvenéves története.

I.

PETRE CARP, A ZSIDÓK BARÁTJA

1868-ban a zsidókérdés buktatta meg Bratianu Ion miniszterelnököt.
III. Napoleon és a romániai zsidók

C. Gane hatalmas műve Petre Carp életéről és harcairól

A romániai zsidókérdés eredetét, kezdetét és belső okait felkutatni és felszínre hozni, rendkívül nehéz feladat. Megszámlálhatatlan komponens hozta létre azt az erőt, amely a zsidókérdést Románia, hogy úgy mondjuk, elsőosztályú politikai problémájává tette s ha fel is lehetne állítani általános szabályokat a romániai antiszemitizmus történetére vonatkozólag, mégis a múltban épügy, mint a jelenben, speciális helyi tényezők hatását is figyelembe kell venni, mert nélkülük a romániai antiszemitizmus története érthetetlen és megmagyarázhatatlan lenne.

A romániai (az okiráltságáról beszélünk) zsidóság eredetéről különböző verziókat vetett fel a tudományos kutatás. Az egyik verzió szerint csak a spanyolországi kiűzetés után jutottak el a zsidók Kelet-Európának erre a területére, hiszen köztudomású, hogy a török szultán nagyon szívesen fogadta a kiűzött zsidó tömegeket. Ha figyelembe vesszük, hogy a fejedelemségek, kisebb-nagyobb megszakításokkal, de Alexandru Ion Cuza 1859-es évi megválasztásáig a Porta befolyása alatt állottak, akkor nem nehéz elképzelni, hogy ezek a spanyolországi zsidók lassanként hogyan szivárogtak be a moldovai és munténiai földre.

Tul jó dolguk a romániai zsidóknak sohasem volt. A rendszeretlen, kisebb-nagyobb üldözések megszokottá váltak, de a fejed-

lemségek egyesülése zsidókérdés nem volt. Csak amikor az egyesült fejedelemségek, a maguk alkotmányos, politikai és társadalmi kérdéseit megoldották, ütötte fel a fejét ez a „kérdés”, hogy aztán szinte megszakítás nélkül, mind a mai napig, a legégetőbb napi politika porondján maradjon.

Ez előtt másfél hónappal jelent meg C. Gane volt államtitkár hatalmas kétkötetes biográfiája Petre Carp-ról s e könyv alapján is meglepően változatos és alapos képet kap az olvasó a zsidókérdés romániai alakulásáról és fejlődéséről, mert Gane könyve adatszerezésével és alaposággal kibővíti a történelmi tanulmányok is beillik. Az is igaz viszont, hogy Carp Petre élete és politikai karrierje annyira összekapcsolódott az okiráltságbeli zsidóság történetével, hogy az ő életrajzát írva, a biográfus hűen festi le a zsidóság történetét is. E cikksorozat, bár adatai nem csupán C. Gane biográfiájából származnak, de lényegileg és kronológiai sorrendben mégis Carp életének mozzanataihoz alkalmazkodik. Petre Carp a romániai konzervativizmus legkiemelkedőbb és legnagyobb hatású képviselője, ama kevesek közé tartozott, akik a háboru előtti Romániában imponáló erkölcsi bátorsággal a zsidóság mellé mertek állni s ha másért nem, már ezért is foglalkozni kell életével és politikai működésével.

Ahogy kezdődött...

Amint már említettük, a fejedelemségek egyesülése, sőt még jóval azután is, a zsidókérdés sokkal kisebb jelentőségű semhogy foglalkozni kellene vele. Cuza rövid életű diktatúrája, majd drámai körülmények között keresztülhajtolt detronizálása, Hohenzollern Károly trónraülése és az azt követő események sokkal jobban lefoglalták a román közvéleményt és a politikai körök érdeklődését, semhogy a zsidókkal törődhetek volna.

Meg kellett oldani a fiatal állam legsürgősebb alkotmányos és közjogi kérdéseit, az agrár- és a különböző egyéb sürgős problémákat s csak ezután kerülhetett sor olyan másodrendű kérdésre, mint amilyen a zsidókérdés volt.

Ebben az időben a kisszámú zsidóság részint kocsmáros, részint kisiparos. Egy részük földbérletet is vett s mint látni fogjuk, ez később tragikus eseményeket robbant ki. A zsidók vallásgyakorlati joga csorbitatlan, de állampolgársági jogot nem kértek — és nem is kaptak. Moldovában ők vették kezükbe a kereskedelmet, míg Munténiában görögök, bolgárok, szerbek, németek és magyarok kezében volt a csenevész kereskedelem.

A mai értelemben vett „zsidókérdés”, egész pontosan, 1867-ben üti fel a fejét. A moldovai liberális párt, mely pártívek dolgában gyengén állt,

jobb politikai program híján, zászlajára tűzte az antiszemitizmust és egyesült a „liberális és független frakcióval”. Ez a frakció viszont kimondottan idegen- és zsidóellenes program megvalósítását tűzte ki célul és így a liberális párt — Moldovában — antiszemita lett.

Bratianu megbuktatja a iasi „pogrom”

Nincs mit tenni, Golescu tábornok hivatalosan „bocsánatot kér” az elűzött zsidó családoktól, Bratianu pedig bejelenti, hogy a károsult családok kártérítést kapnak.

A külföld még ezzel sem elégszik meg és így bekövetkezik a román történelemben az a példátlan eset, hogy

Bratianunak a zsidó heccok miatt, há-

bár forma szerint, de le kell mondania. Ehhez a lemondáshoz az ugynevezett „bolgárkérdés” is hozzájárult ugyan, de csak kis mértékben. A „bolgárkérdés” lényege az volt, hogy Bratianu suttymódon megengedte az oroszok által támogatott bolgároknak,

A iasi antiszemita vezére Simion Barnutiu tanár, aki

komoly antiszemita hecceket provokál és a liberális kormány hallgatóságos beleegyezésével Lecca prefektus segítségével több zsidó családot ült.

A liberális párt és annak diktátori hatalmu vezére, Ion Bratianu különben is szívesen használta fel politikai akcióinak céljára az antiszemitizmust és majdnem mindig — eredménnyel.

A iasi antiszemita heccok azonban nagyon rosszkor jöttek és külföldön is rossz vért szültek. Románia éppen akkor külföldi kölcsönt szeretne kapni vasutépítési célokra s az antiszemita heccok ezt az ügyletet a legkevésbé sem segítik elő.

Angliában és Franciaországban nagy a felháborodás és Napoleon francia császár szükségesnek látja, hogy levelet írjon Károly hercegehez (ekkor még herceg):

„Nem hallgathatom el — írja levelében, — hogy az itteni közvéleményt mennyire foglalkoztatják azok az üldözések, melyek nek a moldovai zsidók az áldozatai”.

I. Károly apja is siet fiának írni és közli vele, hogy a francia sajtó, amelyet „zsidó pénz tart a kezében” nem hagyja, hogy a zsidókérdést kedvezőbb megvilágításba helyezzék és így a zsidókérdés „egész Párizst lázba hozta”.

De más is történt. A párizsi világtárláson Eugénia császárné

tüntetően elhalad a román pavillon előtt s a császár pedig kéri Károly királyt, menessze Bratianut.

hogy román földön szervezkedjenek és az akkor még török fennhatóság alatt álló hazájuk felszabadítását előkészítsék. A nagyhatalmak ebben a kérdésben is jegyzékekkel zaklatták Bratianut, aki végül is olyan kellemetlen helyzetbe került, hogy lemondott és külföldre sietett. Ha a iasi események nem következnek be, a bolgár csapattoborzást még kimagyarázhatta volna Bratianu, de így annyira ösztönözték a bajok, hogy — távoznia kellett...

A iasi események egyszerre felszínre dobják a zsidókérdést. A parlament is kénytelen vele foglalkozni és 1868 április 26-án egy

fiatal konzervatív képviselő hallatja szavát. Petre Carp ez a fiatal ember, ősi bojár család sarja, külföldet járt, tisztafejű, felvilágosult ember, aki magabizsította a kor szabadság-szellemét s áthatja a vágy, hogy hazáját is a modern eszmék reformjaihoz hangolja. A 31 éves Carp, aki élete végéig védi a zsidókat, azzal vádolja meg a kormányt, hogy a zsidóüldözésekkel a külföld előtt lejárta az országot.

— Európa egyik sarkától a másikig megvetéssel kísérnek bennünket — mondja emelt hangon — s a román szót a barbár jelző kíséri. Lord Stanley néhány szögöt szót mondott, melyeket a nemzet nevében visszautasított. Azt mondta: „Szerecséltenség a zsidókra, szégyen Romániára”. En a nemzet nevében visszautasítottam ezt, mert a nemzet mindig semleges volt ebben az ügyben és ha szavát hallatja, akkor ezt azért tette, hogy megtagadja a szolidaritást az üldözökkel. A nemzet nem lehet felelős csak akkor, ha mi, a nemzet képviselői, sövényt alkotnánk, melyben kérnénk a zsidók üldözését”.

Nyílt és határozott állásfoglalás ez, de Carp később is nyílt szembe mer nézni a kérdéssel. Rendkívül érdekes Carp beszédek az a része, melyben

felolvasta Bratianunak a prefektusokhoz intézett és a zsidók kiűzéséről szóló bizalmas köriratát.

Emlékirataiban I. Károly is megállapítja, hogy a parlamenti felszólalás alatt csak Carp maradt tárgyilagos s mérte a miniszterelnök kétszínű játékát leleplezni. Már itt le kell szögezni, hogy I. Károly, ahol te-

Szavamra!
Tyükszemem
gyökerestül eltünt!

Kínzó fájdalom néhány perc alatt megszűnnek. Feltűntést keltő, új felfedezés!

A tyükszem a lábujjba fúródott rozsdás szög-höz hasonló. Tyükszemét kivághatja ugyan, de gyökere megmarad. Mert újból, sőt, még fokozottabban visszatér. A tyükszem eltávolításának biztos, modern és tudományos módja: azoknak gyökerestül való eltávolítása olyképpen, hogy fájó lábainkat egy maréknyi Saltrates-Rodell-lel szuper-oxigénnel telt melegvízbe áztatjuk. Ez a módfeletti gyógyhatású lábfürdő még a legmakacsabb és legrejtőbb tyükszemeket, borkeményedéseket is megpuhítja. Fájdalma szinte abban a pillanatban megszűnik. Dagadt, gyulladós, gyötörő lábfejdalmait nem kínozzák többé. Még új cipőjében is kényelmesen járhat. Szerezzen be tehát ma egy csomag Saltrates Rodell-t, hogy lábfejdalmaitól végleg megszabaduljon. Holnapra már a gyaloglás is örömet fog nyújtani Önnek.

INGYEN! Egy különleges megállapodás értelmében minden olvasónk ingyen kap egy nagyobb mennyiségű Saltrates-Rodell-t. Kérje be még ma pontos címét! Pénzt ne küldjön! Drogueria Standard osztály (45-D) Bucuresti, Strada Sf. Ionică, 8.

tette, mindig a zsidók védelmére kelt s uralkodása későbbi folyamán is pártjukat fogja. E tény már magában véve is jelentőségű, de mindenesetre nem szabad lebecsülni azt sem, hogy ebben az időben, a nyugati nagyhatalmak közvéleménye még érzékenyen reagált minden faji üldözésre s Károly magatartását ez is befolyásolhatta.

A iasi helyi jellegű zsidóellenes atrocitások indítják el a romániai zsidóság kálváriáját s mint látni fogjuk, lesz idő, amikor hetekig, hónapokig a „chestiunea evreiască” — a zsidókérdés tartja izgalomban az egész országot. A iasi szélvihar csak előjele a későbbi fergetegnek. (a. a.)

SELECT MOZGÓ

Ma és holnap utoljára

NINO MARTINI kiváló tenor egyetlen filmje: **Mexikói éjszakák**

Hétfői kezdettel

STAN és BRAN közkedvelt komikusok szenzációs vigjátéka: **AZ IKREK**

Egy ember, aki a kísérleti nyul szerepét játszotta

Charles Erichson elmondta az amerikai rádióban, hogyan próbálták ki rajta a tüdővész elleni szérumot

Newyork, január 8. Az amerikai közvélemény hihetetlen érdeklődéssel fordul az utóbbi időben egy Charles Erichson nevű, a börtönből nemrég kiszabadult gyilkos felé, aki a rádió mikrofonja előtt maga beszélt el mozgalmas élettörténetét. 1915-ben a fiatal és szép Erichson asszonyt holtan találták meg egy esős hajnalon. A holttest helyzetéből arra lehetett volna következtetni, hogy öngyilkosság történt. A hatóságok éppen azért fogtak gyanút, mert tulzottan volt a holttest körül minden úgy elrendezve, hogy öngyilkosságra gondoljanak. Charles Erichson pedig bevallotta, hogy féltékenységből ő maga ölte meg feleségét.

Halálra ítélték, de Wilson elnök életfogytiglani börtönre változtatta ítéletét. A Caroi City-i börtönben Erichson megtudta egy szép napon, hogy a tudósok felfedezték egy tuberkulózis elleni szert, de szükségük van egy emberre, akin ezt kipróbálják. Azonnal jelentkezett. Átküldték egy kórházba és itt tuberkulotikus bacillusokat oltottak belé. Az erős ember

néhány hónap alatt csontvázra fogyott le. Az amerikai közvélemény, amely erről tudomást szerzett, meleg részvétellel fordult Erichson felé és a Fehér Házat valóság-gal elárasztották kegyelmi kérvényekkel.

Időközben a beteg testében működésbe lépett az ellenszérum. A lapok nagy örömmel ujságotlák, hogy Erichson áldozata nem volt hiábavaló, mert a gyógyszer hatásosnak bizonyult. Erichson felgyógyult. A most hatvanegy éves Erichson huszonnégy évvel a gyilkosság után szabad emberré lett és ő maga beszélt el az amerikai rádió mikrofonja előtt élettörténetét, amelyet milliók hallgatták izgalommal.

Fővárosban jól bevezetett fogorvosi műterem

fogorvost keres

társas viszonylatra. Itteni letelepedés esetén külön, saját rendelőt is tarthat lakásán. Ajánlatok „Aurora” Bucuresti, Str. Dumbrava Rosie 12. Etaj I.

Toscanini-napok Palesztinában

Ha néhány héttel ezelőtt Weizmann-kultusz üzték a palesztinai zsidók a cionista szervezet elnökének a királyi bizottság előtt tartott beszédek hatása alatt, úgy most Toscanini és Hubermann rajongja körül a jšuv lelkesedése és szeretete.

A lapok tele vannak Toscanini és Hubermann képeivel, nyilatkozataival, a róluk szóló tudósításokkal. A kereskedők Toscanini és Hubermann nevével reklámozzák áruikat és Toscanini és Hubermann nevétől visszhangzik az egész jšuv. Azóta, hogy Toscanini Palesztina földjére tette a lábát, nem múlt el nap, hogy ne lepte volna meg valamilyen kedvességgel a nagy olasz mestert a palesztinai zsidók tisztelete és hálás szeretete. Kezdeve a kikötőben történt fogadtatástól minden napnak meg volt a maga Toscanini és Hubermann-programja. A Jewish Agency, a tel-avivi városi tanács a Hisztafut, Weizmann, Ben Gurion, és a palesztinai újságírók teákat és fogadóestélyeket rendeztek Toscanini és Hubermann tiszteletére.

Toscanini a legnagyobb elragadtatás hangján beszél a palesztinai zsidók művészi érzékéről, zeneszeretéről, és általában mindarról, amit a zsidók Palesztinában teremtettek. Végiglátogatta az emeki és saaroni kibucokat és lelke mélyéig megérintette a mestert a fogadtatás és ünneplés, amelyben a zsidó munkás ifjuság részesítette.

A palesztinai zsidók az ajándékok egész seregével halmozták el Toscaninit és Hubermannit. A legszebb ajándék azonban az a narancskert, amelyet Ramat Hasavim kolónián kapott Toscanini s amely már a jövő évben gyümölcsöt terem. A narancskertet ünneplés keretében között adták át a mesternek, akik az egész falu lakossága viharos ünneplésben részesített. A falu gyermekei énekszóval fogadták Toscaninit, míg Rosenoff, a kolónia tanácsának elnöke, bejelentette, hogy a narancskerttel szomszédos terület Toscanini nevét fogja viselni. Toscanini megindultan válaszolt az elhangzott beszédekre, feleségét pedig, aki szintén jelen volt az ünneplésen, könnyekig meghatotta a zsidó szeretetnek e megnyilvánulása. Toscanini, Hubermann és a többi előkelőségek egy-egy fát ültettek el a narancskertben.

Toscanini kijelentette, hogy rövidesen újból meglátogatja Palesztinát és első alkalommal visszatér az országba, legkésőbb novemberben. Azt is kijelentette, hogy a párizsi világiállításán ő fogja dirigálni a palesztinai szimfónikus zenekart, mely tavasszal európai és amerikai turnéra indul és nyáron a párizsi világiállítás keretében fog hangversenyezni.

A palesztinai lapok, különösen sokat foglalkoznak azzal a hangversennyel, melyet a munkásoknak rendezett Hubermann és amelyet belépőjegy nélkül hallgathattak végig a munkások és szegények. Kiemelik, hogy ezen a hangversenyen maga Hubermann állott a rendezők élére, személyesen fogadta a vendégeket, akik ingujjas munkások voltak.

Személyes varázsa és egészsége szorosan összefüggnek ha az utobbira vigyáz, az elsőt is megóvjá

Néhány nap óta a fáradtság és nehézség érzése vesz erőt Önön. Ugyanakkor megállapítja, hogy rosszul alszik, fájdalemek nyilalnak át testén. A diagnózis a következő: meglassult anyagcsere következtében beállt auto-intoxikáció (a szervezet önmérgezése). Szerveink belső egyensúlyát csak úgy állíthatja vissza, ha megtisztítja szervezetét a felhalmozódott mérgektől, bacillusoktól, felesleges zsíradéktól és salakoktól. Belső szerveinek tehermentesítése parancsoló szükségesség, ennek tökéletes végrehajtásához nem használhat egy akármilyen gyógyszert. A legmagasabb értékű és hatású készítmény — amelyet híres egyetemi tanárok rendelnek és önmaguk is használnak — az Urodonal: használatát legmelegebben ajánljuk mi is.

V. H. asszony Villecrenes-ből (S. & O.) írja:

„Mindkét karomat megtámadta a reumatizmus, annyira szenvedtem, hogy aludni sem tudtam, ujjaimat annyira megmerevítette a betegség, hogy semmit sem tudtam kezembem tartani, a tárgyakat kiejtettem kezemből, anélkül, hogy észrevettem volna. Szerencsétlenségemre 5 hónap alatt 14 kilót híztam és olyan erős hájréteget kaptam, hogy lehajolni sem tudtam. Elhatároztam, hogy állapotomon változtatok, Urodonal és Linczol Chatelain készítményekkel kezeltem magam és legnagyobb határozottsággal állítom, hogy ezen csodálatos készítmények legyőzik a reumatizmust. Az Urodonal jótékony hatása következtében megszabadultam hájrétegemtől és ismét visszanyertem rendes testsúlyomat. Teljes bizalommal felhatalmazom Önt arra, hogy eredeti leveletem bárkinek bemutassa, mert az Urodonal hatása a reumatizmusra olyan nagyszerű, hogy felülmúlja a reumatikusok legvérmesebb reményeit is.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY
MEGBÍZHATÓ MÁRKA

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁR-
BAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

KÖZGAZDASÁG

Hivatalos jelentés szerint: nem lesz újabb adóemelés

Bucuresti, január 8. (Az Uj Kelet tud.) Január első felében, amikor a mindenkori kormány az új állami költségvetés előkészítését megkezdi, kerülnek megvitatásra az adótörvényeket módosító javaslatok is. Évek hosszú során hozzászóltunk, hogy minden új költségvetést újabb adótörvények előznek meg és ezek a törvények minden esetben nyílt, vagy burkolt adóemelés jelentettek.

Természetes, hogy főleg az iparosok és kereskedők most is aggodalommal kísérték azokat a fel-felbukkanó híreket, amelyek az adók és illetékek közeli felemeléséről számoltak be. Így komolyan tartotta magát az a verzió, hogy a forgalmi és fogyasztási illetékek kiterjesztésével akar a pénzügyi kormány újabb bevételi forrásokat megnyitni. Megelégedéssel fogadjuk tehát azt a megnyugtató közleményt, amely az új költségvetés előkészítésével kapcsolatban a kormány hivatalos lapjában, a Viitorulban látott napvilágot és amelyek a következőket mondja:

„A jelenlegi pénzügyi törvényeken nem fog módosításokat eszközölni a kormány. Más

években, a költségvetési törvénnyel egyidejűleg, terjesztette elő a kormány az adóemelésre, vagy az adótörvények módosítására vonatkozó javaslatokat. Ez alkalommal azonban semmiféle ily értelmű törvényjavaslatot nem készít a kormány.”

Mi újság a külföldi piacokon?

Az osztrák fonódák az utóbbi időben jelentékeny tételeket exportáltak Romániába. — Az ausztriai pamutfonódákhoz október végéig 5.5 millió kg. rendelés futott be, ebből csak 950.000 kg. volt belföldi. Novemberben is kedvező volt a foglalkoztatottságuk.

Wapán az utóbbi években egyre nagyobb mennyiségű kötöttáru helyezett el az angol piacon. Így 1935-ben kb. kétmillió fonsterlingre rugott a japán dömping harisnyák, alsóruhák, pulloverek és egyéb kötött cikkek bevitelére. A japánok — többnyire európai mintájú — tetszetős áruknak tömegével árasztották el a kontinentet. Anglia védámokkal fenyegetőzött, mire Japán kötelezettséget vállalt, hogy egyhármadával csökkeníteni fogja Angliába irányuló kötöttáru exportját. Valószínűleg a brit textilipar többi iparágal is ezzel a recepttel védekeznek majd Japán előretörése ellen...

A lengyelországi állami erdők vezetősége már korábban tervebe vette a fűrészáru méreteinek és osztályozásának a normalizálását. Lengyelország ugyanis több mint 20 államba exportál faanyagot, többféle méretben és minőségben, ami a termelővállalatokat szinte megoldhatatlan feladat elé állítja. A méretek és osztályozás megváltoztatása természetesen halad és néhány hónap alatt végleges megoldást nyer. Arról van szó, hogy a lengyelországi fenyőanyagtermelésben az angol mértékegységet vezetik be és hat minőségi osztályt rendszeresítenek.

A Kreuger-tröszt központi vállalatának vezetősége befejezte a tröszt függő ügyeinek konszolidálására irányuló akcióját és megkezdte az egyezség szerinti részletek fize-

tését. Első részletként januárban a tartozások három százalékát, második részletként februárban 15 százalék kerül kifizetésre. A tervek szerint egy év alatt a kvóta-fizetéseket befejezik.

A csehszlovák minisztertanács elé — az otthondolgozó munkások és iparosok kezdeményezésére — a konfekcióipar munkaviszonyait szabályozó törvényjavaslatot terjesztettek, amelynek értelmében egy évre eltiltják újabb konfekciós üzemek létesítését. Ez a numerus clausus kizárólag a gyárak ellen irányul s egyáltalán nem érinti a 150.000 munkavállalót foglalkoztató sok ezer kisiparost. Fenti számban bennfoglaltatik 12.000 csehszlovák házipari konfekciós vállalat kb. 20.000 munkással.

Az egykori Bagdad-vasút megváltásának ügye nagy lépésekkel haladt előre az utóbbi hónapokban. A török kormány a török területen átfutó összes vonalak megváltására törekszik. Az elmúlt napokban jött létre a megegyezés a Drinápoly-Stambul vonal megváltására, melyért a török kormány egymillió fontot fizet készpénzben a külföldi társaságnak. Most folynak a tárgyalások a kisázsiai vonalszakaszok megváltására.

„Svit“ név alatt, Csehszlovákiában új vállalat létesült, mely fából mülygapatot fog gyártani. Az új nyersanyag állítólag a természetes gyapatnak minden tulajdonságával rendelkezik, sőt bizonyos vonatkozásában még felül is mulja azt, amennyiben a nedvességnek ellenállóbb, tartósabb a természetes gyapatnál és melegebb amannál. Az új vállalatnak a fő részvényese a Bata cipőgyár.

A brit műselyemipar 1936 első tíz havában 122.6 (előző év azonos időszakában 102.1) millió font műselymet produkált. Az adóstatistika a fogyasztásnak 101.34 millió fontról 118.72 millió fontra való emelkedését jelzi. A termelés és a fogyasztás emelkedésének oroszlanrészese a rövidszálú műselyemre esik, amelynek angol viszonylatban óriási előnye hogy nem sujtják a fontonkénti 6 d. adóval, másrészt Lancashire pamutfonóorszón akadálytalanul feldolgozható. A műselyemfőtermelés 1936 első tíz havában csak 5 1/2%-kal emelkedett 93.47-ről 98.24 millió fontra, míg a rövidszálú műselyem és sapp-produkció 8.57-ről 24.36 millió fontra, tehát majdnem 200 százalékkal duzzadt meg.

A csehszlovákiai fatermelők egyesületének egy kisebb csoportja mozgalmat indított, hogy a kormány vagy teljesen tiltsa be avagy magas exportvámokkal tegye lehetetlenné a gömbfa- és bányafa kiviteleit. Tudvalevőleg Csehszlovákia tekintélyes mennyiségű gömbfát exportál Németországba.

Az új magyar-jugoszláv kereskedelmi egyezményt december hó 17-én aláírták. A megegyezés értelmében Jugoszlávia 50.000 tonna tűzfát, 52.000 tonna különféle egyéb faanyagot és 12.000 tonna faszenet exportálhat Magyarországra.

Csak négy százalékkal drágult az élet az elmúlt évben Romániában? Az Argus közgazdasági napilap összefoglalja az 1936. évi drágasági indexszámok alakulását és arra a meglepő eredményre jut, hogy az elmúlt év folyamán csak 4%-al drágultak meg átlag a közszükségleti cikkek árai Romániában. Kénytelenek vagyunk azonban ezt a statisztikát optimistakusnak minősíteni, mivel az Argus grafikonja a ruházati cikkeknek alig 5% drágulást állapít meg a múlt év folyamán, ami határozottan alatt marad a tényleges drágulásnak. Jellemző egyébként, hogy az európai országok között az elmúlt évben a legmagasabb drágulási arányszámot: 6.73%-ot Belgiumban és 6.10%-ot Magyarországon jegyezték fel. Jellemző, hogy ugyanakkor Csehszlovákiában közel egyszázalékos olcsóbbodást mutat ki az árinдекс.

Fritz Rosenfeld Tirili ut. világ körül

Pompás modern ifjúsági könyv 158 lej helyett 58 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétel. Kérjen teljes ifjúsági, karácsonyi és Judaisa jegyeket Lepagetől Cluj.

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világiállításra az Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-
kirándulást rendez
Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napig tart, teljes díja 15.000 lej. Budapest—Bécs—Párizs—Milánó és Velence megtekintésével. Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

SPORT

Jövő év áprilisában lesz Tel-Avivban a harmadik Makkabiada

Csak a Makkabi Világszövetségbe tartozó zsidó sportegyesületek vehetnek részt a Makkabiadán. Orvendetes fejlődést mutat a Kfar Hamakkabi akció, amelynek erőteljes fokozását határozta el az exekutive

Varsóból jelenti a Zsidó Távirati Iroda sporttársulat: Zelig Brodetsky professzor elnök vezetése mellett Krakkóban kétnapos ülést tartott a Makkabi Világszövetség végrehajtóbizottsága. A végrehajtóbizottság ülésén az összes tagok: Anglia Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Franciaország, Lengyelország, Litvánia, Németország, Palesztina és Románia delegátusai vettek részt.

Az ülés első napirendi pontjaként elhatározták, hogy a harmadik telavivi Makkabiada 1938 áprilisában lesz. Azt a javaslatot, hogy a harmadik telavivi Makkabiadát külön célra alakított bizottság rendezze, amelyben résztvegyenek a Makkabi Világszövetségben kívül álló zsidó sport- és ifjúsági-alkulatok delegátusai is, elvetették. A konferencia leszögezte, hogy a Makkabiada kizárólagos szervezője és rendezője a Makkabi Világszövetség. Elhatározták továbbá, hogy a Makkabiadán kizárólag a Makkabi Világszövetségbe tartozó zsidó sportegyesületek vehetnek részt. Ettől a határozattól kivételt a palesztinai Hapoel és Betar-ral szemben tesznek, amelyeket a Makkabiadára meghívunk. A határozat azonban nem jelenti azt, hogy más, a Makkabi Világszövetségben kívül álló sportalkulatok a versenyeken kívüli rendezvényeken és felvonuláson nem vehetnek részt.

A konferencián géható tárgyalások anyagát képezte a Kfar Makkabi település kérdése. Megelégedéssel vették tudomásul, hogy a palesztinai Makkabi-falu első házaait már felépítették és sikeres kutatások révén biztosították a telep vízzel való ellátását. Elhatározták, hogy a Kfar Hamakkabi akciót még szorosabban szervezik be a világszövetségbe és nagyarányú pénzügyi akcióval fogják lehetővé tenni a telep kiépítését.

Az Actions Comité ülésével egyidejűleg tanácskozásokat tartott a Hanhalat Technit Olamit, amely a Makkabi Világszövetség legfelsőbb sport-technikai szerve. Beinhacker (Praga) elnök jelentéséből kiderült, hogy a sportnívó, valamint a Makkabi szervezeti munkája mindenfelé emelkedett.

Elhatározták, hogy azokban az országokban, ahol a zsidó sport még nem áll a megkívánt nívón, vándor-sportoktatásokat fognak alkalmazni. Ezeknek a kiképzésére pedig tanfolyamokat létesítenek. Elhatározták továbbá, hogy zsidó testnevelési intézetet állítanak fel. Ennek a költségeit a Makkabi Világszövetség fogja fedezni.

A konferencia végül elhatározta, hogy 1938-39 telén, vagyis a Makkabiada után, téli Makkabiadát rendez, előreláthatólag Csehszlovákiában. Beinhacker elnök felkérte a Makkabi összes országos szervezeteit, hogy vegyenek részt azon a nagy sportversenyen, amelyet 1937. júniusában fognak a szlovenszki Zilínában rendezni.

Kitűnően sikerült a Cluj-Bala-Mare városközi birkozóverseny

Cluj, január 8. Nagyszámú közönség érdeklődése mellett zajlott le szerdán este a CMSC klubhelyiségben a Balamare-Cluj városközi görög-római birkozó verseny, amely 6:2 arányban a helyi munkás sportolók győzelmét hozta. A balamarei iparos ifjak egyesületének két kiváló birkozóját ismerhette meg városunk közönsége Konreich Imre és Longauer Lajos személyében, de elsősorban képességeiket árulta el a fiatal Kant is. A CMSC birkozó megérdemelték a győzelmet és a közönség tetszésnyilvánítását. Az egyes versenyismok eredményei a következők:

A CMSC törpék versenyében Ferdinandy I. kitűnő formában győzött a szívosan védekező Rosenberg ellen, míg a Lázár-Ferdinandy II. mérkőzés döntetlenül végződött. A pompás képességeket mutató gyerekbirkozókat a közönség melegen ünnepelte.

Légsúlyban Klein 12 perccel át kitűnően tartotta magát a CMSC bajnokával, Józsa-

val szemben. A Klein-Lusztig mérkőzést meglepetésre a kezdő Lusztig nyerte meg, aki lelkes küzdelem után győzte le ellenfelét. A döntőben Józsa könnyen győzött a szívosan védekező Lusztiggal szemben.

A pehelysúly döntője 18 perces igen szép küzdelmet hozott Nagy József és a vendég Konreich Imre között. Győzött Konreich.

Könnyűsúlyban a CMSC birkozója, Györkös csak 20 perces nehéz küzdelem után pontozással tudott győzni a rendkívül fúrge és szívos Longauer vendég birkozóval szemben. Mindkettőjüknek szerepük lesz az országos bajnokságokban is. A harmadik helyért folyó küzdelemben Ferency II. győzött a szépen fejlődő Oprissal szemben.

Kisközépsúlyban Biró 18 perces kemény küzdelmet után tussolta Ferency I., aki megsérült és így Crisannal szemben a küzdelmet feladta. Kiss Dénes 9 perc alatt győzött a szép fejlődés előtt álló Crisannal szemben. A döntő igen szép és kemény küzdelmet hozott Kiss Dénes és Biró Ferenc között. Szébbnél szebb akciók után Kiss félténye domborodott ki s a 20 perces küzdelem után a versenybíró megérdemelten ítélte neki a győzelmet.

Nagyközépsúlyban a várakozásnak megfelelően a CMSC kitűnő versenyzője és bucaresti bajnoka, Gáll István győzött, aki könnyen dobta a 2 percben a vendég Kantot és szép küzdelem után 10 perc alatt győzött a szívos Jeddyyel szemben is. A második hely sorsa a Toczaer-Jeddy mérkőzésen dőlt el. Igen szép és változatos küzdelem

után a 13-ik percben Toczaer dupla nelsonnal győzött.

Kisnehézsúlyban Toader 3 perc alatt fektette Szabó Pált, de meglepetésre vereséget szenvedett a szépen fejlődő Markovitszal szemben, aki most első ízben szerepelt meg súlycsoportjában az első helyet, 16 perces nehéz küzdelem után.

Eremkosztás alkalmával a versenybizottság a következő eredményt hirdette ki:

Törpésúly: 1. Ferdinandy I., 2. Rosenberg. Légsúly: 1. Józsa, 2. Lusztig, 3. Klein.

Pehelysúly: 1. Konreich, 2. Nagy, 3. Ersek.

Könnyűsúly: 1. Györkös, 2. Longauer, 3. Ferency II.

Kisközépsúly: 1. Kiss, 2. Biró, 3. Crisan.

Nagyközépsúly: 1. Gáll, 2. Toczaer, 3. Jeddy.

Kisnehézsúly: 1. Markovits, 2. Toader, 3. Szabó P.

A versenybizottság elnöke dr. Deutsek Géza volt, időmérő Stan Vasile. Kifogástalanul látták el szerepüket a versenyvezető bírók: Vasilescu George, Muresan Alexandru, Lázár József, Feld István.

A CMSC győztes birkozó vasárnap Oradeán fognak mérkőzni a Staruinta kitűnő együttesével, majd január 17-én Timisoarán az országos bajnokságokon fognak küzdeni városunk és egyesületük színeiről.

Oradea vívói nyerték a városközi versenyt

Satunare, január 8. Január 6-án igen szépen sikerült vívóversenyt rendeztek Satunaren. Először akadémia keretében a satunarei vívók dolgoztak egymással majd Oradea és Satunare vívói kardcsapatmérkőzés keretében ütköztek meg. Oradea színeit az ASO csapata Szántay, Roxin, Salamon és Weimann képviselték. A mérkőzést nagy küzdelem után 9:7 arányban az oradeai vívók nyerték. Az ASO vívói kitűnő formában vannak, de nagyon szép előrehaladást tanúsítottak Satunare vívói is. Az ASO vívói közül Szántay 3, Roxin 3, Weimann 2 és Salamon 1 asszót nyertek. A versenyt Clintoc Elemér vezette le — kitűnően.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma és minden este Eső után köpönyeg

A színház szerdán este bemutatott operett újdonsága az Eső után köpönyeg ma is és vasárnap estig mindennap műsorban van. Olyan falrengető kacagások kísérik minden este ennek a páratlanul mulatságos operettnak az előadásait, amelyek csak az igazán

legkitűnőbb bohózatoknak járnak ki. A remek rendezés, a humoros szöveg, fülbemászó muzsika, és nem utolsósorban a szereplők jókedvű kitűnő játéka a szezon egyik kimagasló sikerévé fogják emelni az Eső után köpönyegot.

Szombaton és vasárnap délután két olcsó helyi előadás

Szombaton délután 5 órai kezdettel első ízben kerül színpadra olcsó helyi előadás a szezon nagy vigjátékisikere, az Ifj. Horváth Pál. A vigjátékot természetesen most is

forgószínpadon játsszák. Vasárnap délután 3 órakor Heltai Jenő óriási sikert aratott vigjátéka, a Néma levente van műsorban.

Vasárnap délután hat órakor Csárdás

A szezon nagy operettsikere, a Csárdás, legközelebb vasárnap délután 6 órakor van műsorban. A csak nemrégiben jublát kitűnő

operettnak ez lesz a huszonhetedik előadása.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 5: Ifj. Horváth Pál. (A nagy-sikerű Földes vigjáték első olcsó helyi előadása.)

este 9: Eső után köpönyeg. (Negyedszer.)

Vasárnap d. u. 3: A néma levente. (Olcsó helyi előadás.)

d. u. 6: Csárdás.

este 9: Eső után köpönyeg. (Ötödször.)

Hétfő fél 10: A sárga árnyék. (L. Malech zenés színjátéka. Sidy Thal és együttesének vendégjátéka. Jacob Sternberg rendezésében.)

Kedd fél 10: A corcieraci lány. (Jacob Gordin zenés színjátéka I. Sternberg rendezésében. Sidy Thal és együttesének bucsuelőadása.)

Szerda fél 9: Társasjáték. (Fodor László legújabb vigjátéka. Rendező Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz III, Felszeghy Mária, Beness Iona, Czoppán Flóri, Wojticzky

Elvira, Báza Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Lantos Béla, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Rajnai Sándor, Nagy István, Csengeri Aladár. Premierbérlet.)

Csütörtök fél 9: Társasjáték. (Rendes bérlet.)

ROMAN OPERA MŰSORA

Vasárnap, január 10 (este): Cigánybáró. (Vera Mora szopránnal.)

Hétfő, január 11: Tosca.

Szerda, január 13: Pillangókisasszony. (Vera Mora szopránnal.)

Péntek, január 15: Piros rózsák. (Premier.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton utoljára: A PENZ. (L'Argent). Zola legszebb regényének modern filmváltozata. Főszerepekben: Pierre Richard Wilm (a Moszkvai éjszakai főszereplője), Jean Worms, Olga Tchehova.

Vasárnapról: A legújabb világcsoda! 5 gyermek egyszerre! A kanadai ötös ikrek rendkívül érdekes, különleges filmje.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől: Csoda jó műsor: I. Almáim éjszakája. Lillian Harvey-vel. (Román és magyar feliratokkal.) II. Mr. Wong, a rejtélyes grand guignol. Lugosi Bélával. III. Híradó. Helyiárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9 órakor, pénteken két előadás 3 és 5 1/2 órakor: I. A budhaszobor titka. Izgalmas detektívdráma. Fősz.: Warner Oland. II. Az élet utja. Szovjet filmkláger. Román-magyar feliratok.

Szombaton, január 9-én bál miatt nincs előadás.

APRÓ HIRDETÉSEK

Keresek központban üres szobát fürdőszobahasználattal vagy egy szoba konyhás, fürdőszobás lakást. Cim a kiadóban.

Szabásati tanfolyam január 15-én kezdődik. Ha tökéletes tudást akar, azonnal jelentkezzen felvételre. Weress szalon. Piata Unirii 13, I.

Vallásos, szerény, jónevelésű, intelligens, 26-30 éves leányt vagy fiatal asszonyt keresek 41 éves, kitűnő egzisztenciával rendelkező, vallásos, jólelkű rokonom részére, ki-nek legalább 800.000-1.000.000 lej készpénz-hozománya van. Csakis komoly, fényképes és teljes címmel ellátott ajánlatot veszek figyelembe. Ügynökök kizárva. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Tiszteletes” jellegre kértnek.

Szólót keresek lehetőleg Aiud környékén 5-10 holdig vagy a Mures mentén 8-10 km távolságra belsőséggel és épületekkel ügyfelem részére. Bizalmas leírást kér dr Farkas Imre ügyvéd Cluj, Calea Victoriei 34.

דיא חברה בית אברהם קלון בארצות גאסט נוממער 8 זוכט איין משמש מיט גארטניא וועל-כער אויך דיא אינקאסטא לייטן זאל. ער מוסט רומנישער בירגער זיין אונד אויך דיא שפראכע בעוויסען. עס ווירד בעפארטונט איין ת"ח וועל-כער אויך בעל תפילה אונד בעל קורא זיין קאנן. געהאלט אונד איינקאסטא זייט מינימאם 5-6000 ל"י מאנאטליך. דיא אפערטען זינד ב"ו ד. מ. איינצווייטען.

1.000.000 lejig garanciával és 100.000 lej készpénzzel rendelkező fiatal autorizált könyvelő megfelelő képviselést, betársulást, esetleg állást keres. „Komoly” jellegre a kiadóba.

Italszakmában bevezetett helyi ügynököt felveszünk. Ajánlatok „Fix is” jellegre a kiadóba.

Iroda és üzlethelyiségek raktárral február elsejére kiadó. Piata Mihai Viteazul 37. sz.

32 éves zsidó fiatalember mechanikus, vizsgázott mozdonyvezető, jelenleg malom kezelő és vezető, hatvanezer lej készpénzzel benősiulne malomba, vagy szakmabeli elhelyezkedéssel. Válaszokat „Malom” jellegre a kiadóba.

Izletesen és olcsón étkezhetünk, jó bivaly-tejes kávé itatunk, Piata Mihai Viteazul 10. Elekné orth. kóser étkezőjében.

Irodai munkálatokban perfekt tisztviselőt, komoly elhelyezkedésre felvételre keresünk. Ajánlatokat „Egzisztencia” jellegre a kiadóba kérünk.

Optikus, fotóban és töltőtollak javításában kitűnő szakember nagyobb Transylvánia-i városban betársulást keres. Cim a kiadóban: „Optikus” jellegre.

Német nyelvet, kereskedelmi levelezést, akadémiai anyaggal tanít. Székelyné str. Tului Maniu 4. II. 3.

Jobb családból való gyakornokot megfelelő iskolai képzettséggel azonnal felvesz Markus Friedmann divatúru üzlete Sibiu. Szombaton zárva.

Magányos urinó jobb zsidó családnál lakást kaphat. Cim a kiadóban.

Korszerű politikai és társadalmi lexikon

BÉKE, BÉKEMOZGALOM. Béke alatt a népeknek, fajoknak, osztályoknak, érdekcsoportoknak és egyéneknek azt a szokatlan, sőt rendkívüli állapotát értik, amelynek tartama alatt rendszerint nem verik agyon egymást, helyesebben erre irányuló hajlamaik csupán szándékokban és nem tettekben nyilvánulnak meg. Az ember, történetének ös-korától kezdve kereste a békét, — hogy felfenntartására irányuló szorgalmatosságát és létfenntartásának munkáját lehetőleg zavartalanul gyakorolhassa —, de békehajlandóságát mindig csak úgy tudta érvényesíteni, ha felebarátja békéjét megzavarta.

Az ember békevégyének eme alapvető jellegzetességét a római közmondás hangsúlyozta ki legteljesebben, amikor azt a bölcs tanácsot adta a kortársi békebarátoknak, hogy ha békét akarnak, készüljenek a háborúra.

Ha az emberiség történelmének végigtekintünk, úgy könnyen kitaláljuk az a megállapítás, hogy az emberek szívesebben viseltek háborút magáért a háborúért, mint a békéért, helyesebben ama előnyökért, melyeket a háboruban levett ellenfelek megsarcolásával és elnyomásával biztosíthattak maguknak. Amióta ezt a sarcolási és hódítási szándékot az emberek a harci erények, nevezetesen a vitézség, bátorság, hősiesség fényével vonták be, azóta a béke való törekvés és általában a békeséges természet olyan emberi tulajdonságnak számít, amely híjjával van a valóság iránti érzéknek és éppen ezért a kultúszet világába utalható.

Az a tény, hogy az emberiség történelme a legkülönfélébb, de minden esetben borzalmas és kegyetlen harcok történelme, annak bizonyossága, hogy a magát homo sapiensnek nevező kétlábú teremtmény mindig sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonított szenvedésre való tehetőségének, mint örméltensége és szellemi sívársága okainak. Mindig elég gyáva volt ahhoz, hogy természetellenes halálának kényserében hősiességet lásson és sohasem tudott annyira valóban hős lenni, hogy az élet megtartásának és megszépítésének érdekében nyíltan és merészen vállalja a gyávaságot.

A hősiesség gyávaságának eme hiánya és eredménytelen vérengző és romboló természete kényszeríti ösödök óta az embert arra, hogy ne csak felebarátjának, de önmagának is elenséges legyen és többre becsülje azt a győzelmet amit mások, mint amit esetleg maga felett arathat.

Mindennek felismerése mellett nem lehet zokoni venni, ha vannak úgynevezett szkeptikusok (kétkelők), akik több-kevésbé borúlátással itélik meg a békemozgalmak sikerének kilátásait. A világbéke és az örökbéke biztosításának lehetősége mindaddig profétai és széplelki természetek jámbor óhajításának látszik csupán, míg az emberek rabjai maradnak természetüknek, tehát előítéleteiknek és tévedéseiknek. A béke állandósága csak szabad és elégedett emberek világában képzelhető el, már pedig az emberek többsége, — fajra, felekezetre, magasságra, hajszinre és orrszabásra való tekintet nélkül — sokkal inkább ragaszkodik ahhoz a kényelemhez, amit az idejétnult életformák és hiedelmek nyújtanak számára és általában sokkal inkább tartja magához méltónak a boldogtalanság pózában való tetszelgést, mint azt a bátorságot, mely elengedhetetlen feltétele a boldogságnak.

Addig, míg a pusztítás és pusztulás romantikája fog uralkodni az emberek testi és lelki élete felett, nehezen képzelhető el, hogy az élet megnevesítésének és megtartásának hőseiv tudnak átalakulni. Ahhoz, hogy igazi békét teremthessenek, az embereknek előbb a békétlenség tárgyi és lelki okait kellene legyőzniök, viszont a mult és napjaink eseményei azt látszanak bizonyítani, hogy ezeknek az okoknak éppen az emberek a teremtoi.

Ahoz tehát, hogy a háború okozata megszűnhessék és a béke álma megvalósulhasson, előbb az okot, tehát az embert kellene megreformálni és vele együtt — a körülményeit.

Addig, amíg a gyűlölet és butaság eddigi történelemalkító erői helyett nem a józan belátás és nem az élet szeretete, tehát egyben az emberek szeretete fogja irányítani életünket: kevés reményünk lehet arra, hogy az egy akol és egy pástör bibliai látomása a valóság varázsköpenyét öltse magára. Iva vagyon, hogy a békeség a jóakaratu emberek ajándéka, már pedig a jóakaratu a rosszakarat öönvívében aligha lehet rébbe jutni.

BÖLCELET, BÖLCELETI RENDSZER. Bölcelet alatt azt a szellemi megnyilatkozást értjük, mely ahelyett, hogy az ember létfeltételeinek megjavítását tűzné ki céljául, annak megmagyarázására törekszik, amit képtelen megmagyarázni. Eppen ezért a bölcselők (filozófusok) mindig sokkal inkább törekedtek olyan elvont fogalmak,

mint pl. az idő és a tér összefüggéseinek megmagyarázására, mint ama bölcsesség felfedezésére, mely az idő és a tér eredményes felhasználását tenné lehetővé mindazok számára, akik a létezését nem ismeretlen okai miatt, hanem magáért a létezésért gyakorolják.

Kevés kivétellel a legtöbb bölcselő azt a feladatot tűzte ki magának, hogy az élet törvényeinek megismerése és e törvényeknek az élet szolgálatába való állítása helyett — a törvények keletkezésének okait kutassa, ami természetesen arra vezetett, hogy a törvények okait ugyan nem kutatták fel, de egymásnak homlokegyenest ellentmondó feltételezések ez-reit gyártották.

E szellemi bőség rendszerint az élet nyomorúságának teljes figyelmen kívül hagyása mellett árasztotta el a papirtömegeket, melyeknek túrelme végtelen s éppen ezért sohasem lázadhattak fel a hátukra rótt bölcseségek ellen.

A bölcselők a maguk örökös miértjeikkel teljesen kizárták érdeklődési körükből a hogyan kérdéseit, ami által érthető rokon-szenveket keltettek mindazokban, akiknek érdekeit sokkal inkább szolgálják a megoldhatatlan kérdéscsoportok, mint az érdekeik ellen irányuló gyakorlati kérdések megoldási lehetőségei.

A bölcselleti rendszerek csak a bölcseseket elégtették ki, de nem tették bölcsesbökké az embereket. A bölcselők köteteket irtak össze

a Jó és a Rossz, az Igaz és a Hamis, a Létező és Nemlétező, a Keletkezés és az Elmúlás tünetényeiről, de e szent és nyugtalanító fogalmak boncolgatása közben elfelejtették utmutatást adni arra vonatkozólag: hogyan lehetne megjavítani a rosszat, megszabadítani az embereket az elmúlás félelmétől és a létezés körülményeit úgy átalakítani, hogy azok kívánatosabbak legyenek a nemlétezésnél.

Az elvont igazat mindig többre becsülték a gyakorlati életben érvényesülő igazságosságnál, az emberek életének ismeretlen célja mindig jobban érdekelte őket, mint az élet a maga ezer céltalanságával, nyomorával, fen-ségével és alantasságával.

A bölcselét nyomorúságát az élet nyomorúsága bizonyítja, melyet a legmagasabbrendű eszmék, gondolati rendszerek, feltevések sem tudtak enyhíteni. A végtelenség gondolata kétségkívül szép és fenséges gondolat, de a véges emberi élet igényei és szükségletei szempontjából nagyban fölösleges. Ahhoz, hogy az emberek bölcselők és főleg bölcsel-bek lehessenek, előbb meg kellene szabadulniok atól a nyűgtől, amelyet rossz körülmé-nyek raknak rájuk, vagyis előbb megelé-gedetteknek kellene lenniök, hogy a gondolko-dást magáért a gondolkodásért megkedvelhes-sék.

A bölcselők és a bölcselleti rendszerek ez-zel szemben mindig nagyobb fontosságot tu-lajdonítottak annak a kérdésnek, hogy ki és

miért teremtette az erdőt, mint annak; ho-gyan lehetne eligazodni az erdőben.

Ezért van az, hogy a bölcseslet valósága csak a legkívételesebb esetekben egyezik meg a valóság bölcsesletével, mely éppen azért a valóság bölcseslete, mert híjjával van a bölcsesésnek.

A bölcselők mindig abban a hitben éltek, hogy megértették és kifejezték a valóságot, holott csak a valóságnak ama árnyékát ker-gették, amelyet a létezés tündöklő fénye egyéni agyberendezésükre vetett.

Abban a hitben éltek, hogy előbbre vitték a világot azáltal, hogy értelmezték azt. A vil-lág azonban nem értette meg őket, nem is érthette, mert hiszen éppen az értelmetlen-ség a lényege.

A bölcselők tévedései általában abból eredtek, hogy azelőtt bölcselkedtek, mielőtt éltek volna. Agyukban mindig olyan világot terveztek ki, amelynek a valóságban nem vol-tak gyökerei s a saját illuzióikat öszszetevés-zették a tények illuziótlanságával.

Azt hitték, hogy kifejezték a világot, holott csak önmagukat fejezték ki; azt hitték, hogy rávilágítottak a létezés rejtélyeire, holott csak rejtélyessé tették azt is, ami azelőtt nagyon is világosnak látszott. Szép regényeket irtak az ész kalandjairól, miért is bölcseltek nagy-szerű képzelgések leírása anélkül, hogy e képzelgések hatással lettek volna, vagy ha-tással lehetnének minden dolgok mértékére: az emberre: Salamon László

A fegyverek mégis elindultak

Egy fegyverszállítóhajó versenyfutása a tilalmat elrendelő törvényjavaslattal

A Marcantabrico nevű spanyol hajó, melyre már kedden reggel megkezdtek azoknak a repülőgépeknek a felszállítását, melyeket egy amerikai vállalkozó a valencia kormány részére vett meg és akar elszállítani, sze-dán délelben ugyan még a brooklyni kikötőben állt, azonban a révkapitányság a rakodómunkásokat visszavonta úgyhogy a berakodás szü-netelt. A newyorki lapok első helyen és iz-gatottan foglalkoztak a Marcantabrico rako-mányának kérdésével. A révkapitányság köz-lése szerint senkinek sem áll jogában a Mar-cantabrico rakományának elszállítást meg-akadályozni, tekintettel arra, hogy a vállal-kozó papirjai a legnagyobb rendben vannak, a repülőgépek elszállítása nem ütközik semmi-féle törvénybe, vagy rendeletbe.

Néhány órával később a lapok szenzáció-ként jelentették, hogy a vállalkozó, ki a repülőgépeket a valencia kormányhoz szállít-ja, Newyork négermegyében munkásokat toborzott és azokkal folytatja az áru herako-dását, úgyhogy a Marcantabrico az esti órák-ban minden valószínűség szerint elhagyhatja a kikötőt és elindulhat Spanyolország felé. Ez most már annál is inkább sürgősebb — irták a délutáni newyorki lapok —, mivel a kongresszus szenátusa már összeült és igen valószínű, hogy a fegyverszállítás betiltásáról szóló törvény, mely azt is megtiltja, hogy pol-gárháború idején a harcban álló felek valamelyikének fegyvert szállítsanak, valóságga válik, mely esetben a révkapitányságnak jogá-ban áll a Marcantabrico rakományát azonnal lefoglalni. Más lapok véleménye szerint szó sem lehet arról, hogy a szenátus néhány órá-n belül elfogadja a törvényjavaslatot, de még valószínűtlenebb, hogy a törvény már órákon belül élv valóság legyen.

Megirták a lapok továbbá, hogy a Marcantabrico nem tiz, hanem tizennyolc repülőgépet szállít a valenciai kormányának, a repülőgépek vételára 2,800.000 dollár volt.

Ugyanekkor jelent meg a Newyork Herald Tribune, mely első helyen, feltűnő szedésben közölte a külügyi államtitkár nyilatkozatát a Marcantabrico esetével kapcsolatban. A kül-ügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egye-sült Államok kormánya még egy vállalkozó-nak adott engedélyt, hogy Spanyolországba hadianyagot szállítson. A vállalkozót Dineley-nek hívják, 4,500.000 dollár értékű hadianyag-

got akar szállítani. Ami a hadianyagszállítást illeti, a kormány nem áll módjában azt megakadályozni, tekintettel arra, hogy az Egyesült Államokban érvényben levő szemle-gességi törvény valóban nem tiltja meg a ma-gánosoknak, hogy polgárháború esetén a harc-ban álló felek valamelyikét hadianyaggal lás-sák el.

A külügyi államtitkár nyilatkozata után Newyorkban igen magas fogadásokat kötöt-tek arra vonatkozólag, hogy sikerül-e vagy sem a Marcantabricónak a repülőgépeket el-szállítani.

A szenátus tegnap délelött tizenegy órákor ült össze és ezzel megkezdődött a karácsonyi szünet utáni ülészaka a törvényhozó testület-nek. Az elnök felolvasta Rooseveltnélküli üze-netét, majd visszaillesztetett a szenátus el-múlt évi működésére. Az elnök megnyitó-beszéde után Pittman szenátor azonnal előter-jesztette a Rooseveltnélküli javaslatot, mely megtiltja a Spanyolország felé irányuló fegy-verkivitel.

A szenátus kimondta a sürgősséget és azonnal megkezdte a javaslat feletti vitát. A vita a koradélutáni órákig húzódott el, majd a szenátus óriási többséggel elfogadta a javas-latot, mely megtiltja a Spanyolországba irá-nyuló fegyverkivitel, ugy a kormány, mint a felkelők számára. A megszavazott törvényt aláí-rás céljából átküldték a Fehér Háza Rooseveltnélkülinek.

Körülbelül ebben az időben történt, hogy a Marcantabrico felszedte horgonyait és ki-futott a brooklyni kikötőből. A révkapitány-ság azonnal két rendőrmonitort küldött a Marcantabrico után, melyet az amerikai fenn-hatóság alatt álló vízek határán sikerült még elfogni. A két rendőrmonitort visszahozta a hajót a kikötőbe, utközben azonban a hajó távirati uton összeköttetésbe lépett Washing-tonnal. Mire a rendőrmonitork a Marcantab-ricót visszahozták a kikötőbe, a révkapitány-ság már megkapta az utasítást Washington-ból, hogy a hajónak jegében áll rakományá-val kifutni. Egy órával később a spanyol hajó sietve hagyta el a kikötőt, azonban a nagy sietésében nem sikerült a felrakodást telje-sen befejezni és így történt, hogy néhány láda gépkatrész lemaradt a hajóról.

Isac Emil versei

(Emil Isac: Poesii. Adeverul kiadása.)

A román irodalom egyik nemes, finom alak-ja szólalt meg ennek a verskötetnek az olda-lain. Isac Emil a transzilvániai líra egyik legfinomabb képviselője éveken keresztül csak folyóiratok és lapok hasábjain jelentette meg verseit, míg most az Adeverul kiadás, elegáns kiadásában megjelenített vár versgyűjte-ménye, hogy reprezentatív módon állítsa elénk Isac Emil, az én költőjét. Mert Isac Emil valóban az én költője aki át tudta magát menteni a politikai és társadalmi harcok fer-getegen, hogy megőrizze magában a tiszta lírai gondolatot. A lírikus mélysege, forma-készsége és fáradt szenvedése sir ki minden sorából, mely az emberi lélek minden finom rezdülésének melegtönu és szívnak szóló hangszere. De a lírikus csap ki abból a né-hány verséből is, melyekben egyes emberek szenvedései szólnak meg. Mert általában Isac az egyetemes szenvedés, a gondolat fájdalmainak költője és ebből a világból ritkán száll le az élet apróbb jelenségeire. „Mög-nyerekek Cluj uccáin” című versében a nél-külből iránti igazi részvét sir, a vers az em-beri megindultság költői formában tökéletes kifejezése. A kötet egyik legizgalmas és leg-megrázóbb versében, a „Köbe csokoltam” ci-műben, tömören és nagy költőre jellemző ki-fejező erővel írja meg az ember végtelen küz-delmét a halandósággal.

Hídeg, halott kő, érzed-e, mi a láng,
Mit bennem fakesztott lelmem éneke?
Eszmély fel, ebredj... éi bemed a lélek —
Némaságod megtörte erősebb életem.

Mély, filozófikus tartalom cseng ki Ösz c. verséből. Itt néhány megdöbbentően igaz sor-bizonyítja, hogy Isac Emil költészet a ma-ra-ndósággá. Az előregedett természet csodáit hámulja és siratja a költő, sajnos, a vers rit-mikai formájának magyarra való ültetése tálhaladja erőinket és így nem mutathatjuk be a vers néhány örökéleti részletét.

Isac Emil, a költő, valahol a magasban él, ahol ritkán csap fel hozzá a gyűlölködő és acsarkodó korszak, amelyben született. De ha olykor érdeklődése az ucca és a város felé fordul, meglátásai eredetiek, melyek és igazak. Különböző fordításokból ismert „A város” című versének melankolikus hangulata daloló optimizmusba csap át, amikor a szomorú vá-rosi ucca végén feltűnik az illatozó, szénával megakott parasztszeker. Isac Emil pesszi-mista hangulatai mögöl a tiszta lélek gyö-zelmének optimista világszemlélete csendül ki. Isac Emil hisz a lélek diadalában, ennek a lélek-diadalnak a költője, aki költészetét is az igazi ember hozsannájának tekinti.

Nem társadalmi problémák költője Isac Emil. Kétségtelen, hogy ma nem ez a költé-szet divatja. De izlés dolga. Isac Emil az én költészetéből igazi költészetet tudott csinálni és ezért minősítik a kortársi román irodalom egyik értékeknek. Olyan a verskötet, mint egy üdítő oázis az ellenséges indulatok sivatagá-ban. Isac Emil az én költészetének képviselő-je és ebben is áll irodalomtörténeti jelenté-sége. (—Jay)

— A cluji zsidó iparosok agglomeráció-javára a „Regal” Bar tulajdonosai f. hó 10-ikén vasárnap délután 4 órai kezdettel nagy — műsorral egybekötött — teadélutánt rendeznek. Kéttik Cluj város társadalma, hogy ezen jótékonycéru rendezvényen minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedők.

Hölgyeim
Báti, estélyi kikészítést legtökéletesebben végez
ELLA
KOZMETIKA
OLUS, Regale Ferdinand 11, emelet (Gálya palotában).

“OLLA” GUMMI
Preservatív! Egészsége érdekében ne fogadjon el „OLLA” helyett más övszert, mert azok értéketlen imitációk. „OLLA” huszonhat állam-egészségét óvja.

SZEGÉNY ZSIDÓK

Írta: André Maurois

— Ha török, ha szakad — mondta Kahn ur Rosenthalnak, a főorvosnak —, de ezt a szegény asszonykát el kell itten helyeznünk.

A doktor égnék emelte a karját, azután meg vállalt vonta: csontkeretes szemüveget hordott, amit levett a szeméről és szorgosan tisztogattat, ha zavarban volt.

— El kell helyeznünk: követelem! — ismételte szigorúan Kahn ur, a félnépek hírtelen és határozott tekintetével. — Több barátom ajánlotta: igen szegény és minden nap várandós már.

— Csak hogy — elégedetlenkedett a doktor — ez ellenkezik a klinika szabályzatával: a beteg ugyanis nem zsidó.

Leszedte a szemüvegét s megint tisztogattatni kezdte.

— Ki alapította a klinikát? — szölt Kahn ur. — En fizettem itten mindent: az épületet, a felszerelést, a személyzetet. Ha akarom, egyszerűen megváltoztatom a szabályzatot. Igaz, hogy nem zsidó, de szerencsétlen: nékem ennél több nem kell.

— Nem ő az első, se az egyetlen — felelte keserűen a doktor —, csak hogy nem mind herceg, akiért érdemes kivételt tenni... Ezt különben ismerem is... Mődomban volt, sajnos, hogy megismerjem... Atnikhoz tábornok leánya, azé, aki tartományi kormányzó volt a chisenai pogromok idején. Azé, aki nyugodtan tette, hogy a tartomány parasztjai százával mészárolják le a zsidókat s egy szál csendőrt se küldött ellenük.

— Egy okkal több — dühösködött Kahn ur —, hogy irgalommal legyünk a lányához. Legalább megmutatjuk neki, hogy a zsidónak is van szíve.

A doktor nem is tiltakozott többé, amikor Baratsinsky hercegnő hozzá került. Csinos volt, szelid és olyan hálás! A forradalom és a számkivetés egészen ijedőssé tették. Lovon menekült Oroszországból, egy nagybátyja házába kapaszkodva. Az apját már előbb megölték. Párizsban pár hónapig az ékszer-eladásából élt, míg aztán férjhez ment Baratsinskyhoz, aki épp oly szegény volt. Egy kis üzletben kapott állást, mint éhbéres kiszolgálón. A terheség a legrosszabbkor jött. Isten tudja, mivé lett volna enélkül a Kahn nélkül, akinek a barátai ajánlották.

— Doktor ur — mondta Rosenthalnak —, ugye majd megengedi, hogy kiáltozzak. Mert hogyha fáj valami akkor muszáj kiáltoznom.

Rosenthal csak mosolygott. Egészen feyvertelen volt vele szemben. A klinikán különben mindenki szerette a kis hercegnőt. Az ápolónő, Eszter kisasszony, kabátkákat horgolt a kisbabának. Kahn ur meg nyalábszárra küldte az orgonát és az orchideát. Esténként Baratsinsky herceg, aki egyébként sófő volt, eljött mindig a feleségéhez és odaült az ágya mellé. A hercegnő feléje hajolt s halak ezer boldogságot beszélt neki, amiken jót nevetek mind a ketten. Néha meg elgondolkozott s azt mondta:

— Nem is tudod elképzelni, Pierre, hogy itten milyen jók hozzám. Elhiszed-e, hogy ha a multba nézek, lelkifurdalásaim vannak. Milyen igazságtalanok is voltunk, mi oroszok, ezekkel a zsidókkal szemben!... Szegény apám!

Amikor az ura elment, sose tudott elaludni: kártyát vetett magának, hogy megtudja a jövőndőt, az ágytakarón.

— Nohát mi jót mond a kártya? — kérdezte vidáman Eszter kisasszony, aki a kis beteg elborulva találta a kártyák felett.

De a kis hercegnő a fejét rázta, mert ő hitt a kártyákban.

Julien Kahn klinikája ragyogóan tiszta volt: a fehér falak nem sarkokban, hanem görbületekben találkoztak. Rosenthal doktor valóságos bolondja volt az antiseptikumok s kitünően ismerte a mesterségét. A balesetek ritkák voltak, majdnem ismeretlenek.

— Nekünk vannak — önvendezett Kahn ur — a legszebb statisztikáink Párizsban. — S ilyenkor vigan dörzsölte a kezét.

A kis hercegnő születe nehéz volt, de veszélytelen. Igaz, sokat kiáltozott s kloroformért könyörgött, de Rosenthal nem adott neki, mert annak az iskolának volt a hiva, amely hisz a szenvedés jóvoltában és hatámban. A gyermek fiu lett, rózsás és szőke haja, szinte tulságosan erős ehhez a gyöngye ki mamához képest.

Eszter kisasszony csak bámult, mikor a szülés után három napra a hercegnő hőmérséklete egyszerre emelkedni kezdett. Reggel a hőmérő 37,7-et, azután 38,5-öt mutatott. A betegnek melege volt s panaszkodott, hogy fáj minden porcikája.

— Doktor ur — szölt Eszter kisasszony, amikor eltávolodott az ágytól —, doktor ur, ez nem tetszik nekem... Itt valami nincs rendjén... Amikor Kahn ur idehozta, én azonnal megéreztem, hogy baj lesz.

Rosenthal leszedte a szemüvegét, elővette a zsebkezdőjét s törölgetni kezdte az üveget.

— Baj lesz? — mondta. — Micsoda baj? De hát mi történt vele? Végre is nem mondhatja hogy fertőzést kapott? Hol szedte volna fel a csirákat?

Rosenthal doktor sose tudhatta meg, hogy a kis hercegnő hol szedte fel a gyermekágyi láz csiráit: annyi biztos, hogy felszedte őket, mert a láz könyörtelenül nőtt, szinte óráról-órára. Kezdetben a beteg még tréfált. Azt mondta, a tejétől lehet a láza. De aztán őt is elérte a környezete látható nyugtalansága. Kérte, hívják el az urát.

A herceget nehezen tudták megtalálni, mivel még éjszaka is dolgozott, hogy ezekben a rossz időkben valahogy gyarapítsa a jövedelmét. Végre megjött s odaült a hercegnő ágya mellé. Magastermetű férfi volt, tövig leborotvált hajjal, a régi, cári gárdatisztek sajátos fesztelenségével. Még csak ahhoz sem vett időt, hogy letegyje a köpenyét és a sofőrsapkáját, amelyek rajta, a hercegen, katonai egyen-

ruhának látszottak.

— De hát mi ez? Mondják meg — sürgette türelmetlenül Rosenthal. — Hogyan ápolták? Tegyenek valamit... Nincsen erre semmilyen szérum?

— De van szérum — felelte Rosenthal szorongva és bosszankodva is egyben —, adtam is neki, nem is egyszer... Legtöbbszörre sikerrel jár... Ezuttal semmi eredmény... Mit tehetünk?

Közben a kis hercegnő láza olyan magasra emelkedett, hogy már nem is ismert meg senkit. Csak gyurta a lepedőjét az ujjai közt s folyton ilyen szavakat mondott:

— A piros felső... A piros felső... Egyszer csak, egyetlen egyszer, ránezett az urára és gyöngéden így szölt hozzá:

— Pierre, azok a szegény zsidók... Estefelé Kahn ur is eljött, a főápolónővel, Samson kisasszonnyal, aki tiszteletteljesen s nyugtalanul állt mögötte.

— Halottam — szölt szigorúan Rosenthalhoz. — Szegyélyek magukat... Az én klinikámon! Amire korlátlanul ítélt kapott tölem... Szegyélyeti magát, én mondom...

Rosenthal nem felelt egy szót sem, csak a szemüvegét törölte.

— Hozzassák el a legelső szülészket! — adta ki a parancsot Kahn ur. — A legjobbat, de azonnal! Szegénykét meg kell menteni. Ne féljen, herceg, megmentjük — mond-

ta Baratsinskynek.

A doktor azonnal telefonált egyik leghíresebb tanárának s az agasztján el is jött egy kollégája társaságában. Mind a ketten helyeselték Rosenthal ur gyógykezelését, félrevonták Kahn urat, hogy a férj ne hallhasson semmit s kijelentették, hogy nincsen remény. Éjfél felé, amikor mindnyájan együtt voltak a beteg körül, a kis hercegnő örvöngeni kezdett. Szép arca piros volt a láztól, a haja csapzottan hullt a szemébe s félig felülve a vánkosok közt, egyre vadabban kiáltozott. Majd hírtelen elcsöndesült, megfogta az ura kezét, aki ott állott mellette, egészen közel hajolt hozzá és halk hangon azt mondta:

— Látod, Pierre?... Látod a zsidókat?... Meg kell égetni mindanyit!

A herceg próbálta elhallgattatni s elmézést kérve, nézett a többiekre, de a beteg tovább beszélt, komolyan, egy tüzből égve:

— Menj, Pierre, menj el apámért, mondj el neki mindent, mindent... Az apán tartományi kormányzó... Engedje át a parasztoznak ezeket a zsidókat... Látod, Pierre, ezt a szemüveget? Öld meg! Ezt öld meg először. Minden zsidót meg kell ölni...

A hangja egyre magasabb lett, éles, szinte fájdalmas. A haldokló ágya körül borzadva állt Kahn ur, a doktor s Eszter kisasszony, az ápolónő és a szemük tele volt könnyel.

Ahonnán a transilvaniai cionista mozgalom elindult

Dr. Rónai János nyomdokán. Zsidó kultúrház épül Blajon

Blaj. Érdekes város: egyházi és papi centrum. Évszázadok óta a román nemzeti mozgalmak kiinduló pontja, patinás hely; s lakás, szép környék övezi, a két Küküllő mossa a város határait, amelynek ósdi részeitől kellemes tájakra nyílik kilátás.

Az ardeali zsidó nemzeti mozgalom is innen indult ki, a mult század kilencvenes éveinek elején, amikor dr. Rónai János került a városba, gyorsan jó klientúrát és tekintélyt szerzett, megyei alügyész lett és az agilis ember minden nagy elfoglaltsága mellett országosan a cionista eszmék mellett agitált. Intenzív levelezést folytatott Herzl-el, Nordauval, az akkor fiatal Martin Buberrel, a kultur-cionizmus utörőjével. Ahol csak mód volt rá, helyi csoportot alakított, akár országos központ nélkül, mert abban az időben a keret nem is volt annyira fontos. Fontos volt a fölvilágosítás, a tespedtségből való fölrazás, érvek és megérzés erejével megmondani, hogy sorsunk nem egyetlen ország zsidóságának sorsa, hanem láncon vagyunk, egy-egy láncon fénys lehet, de a legtöbb rozsdás és a rozsdá bennünket is marhat. Az akkori idők hasonlata volt ez, csak az elmélyült természetekre hatott, a tömegember nem nézett, nem látott túl arasznyi létének kedvező körülményein, az egyéni jóléten, a zavartalan jogbiztonságon, a gazdasági lehetőségek szabad kiaknázhatóságán. Ki gondolt háborúra a humanizmusnak akkori fultengő rumlijában! Ki gondolt arra, hogy négy éven át öldökölmi fogják egymást az emberek, valami eszelős, érthetetlen mámorban, hogy a végén rokkantak, hadiözvegyek, árvák nyomorusága szakadjon a világra? Ki gondolt inflációra, ki a büszke német zsidóság megalázására, kenyere, javai elkobzására?

Kevesen voltak, akik a meg-megújuló zsidóellenes akciókból kivételtelve a zsidó probléma átigazítását, más utra terelését akarták, a népiséghez való megtérést első sorban. Rónai János a kevesek egyike volt. És akkor tért meg atyáihoz, amikor a zsidó népiség eszménye hódító utján elszalatta a jólakottság és nyugalom meleg párját, amikor szíjjelvált a liberalizmus függőnye és megláttuk enmagunkat: magunkra hagyatottságunkat, dicső multunkat és gyöngye jelenünket.

Amikor egyben a hazatérés utját kerestük.

Rónai munkájának a hatásait Blaj városában meg lehet találni. Nem ugyan cionista intézményekben, hanem az emberekben. Keves zsidó közösség él az egységnek és összetartozásnak abban a megnevesült szellemében, mint a blaji zsidóság, amelyek mai kontingense a közeli Valea Lungából került ki, egy közel kétszáz éves hitközségből, amely azonban ma már megszűnt mint önálló hitközség létezni. Mindössze öt család él benne — gyöngécskén.

Az első blaji zsidó, Mendel Simon Alba-Iulia városából került ide, a mult század ötvenes éveik elején. Apja házat, szeszfőzdét vett neki, jól megalapozta egzisztenciáját. Öt követték a Roth, a Simberger, a Salamon, a Brecher, Preyser, Eisikovics családok. A hetvenes években megalakult a Szentegyet, 1894-ben Simberger Salamon elnökelete alatt épült föl az egyszerű, toronynélkül, kertes

udvarban elhelyezett templom, a rituális fűdő és a rabbi lakása.

45-50 zsidó család él a városban, de számuk kivándorlás után egyre apad, a mult évtben nyolc család hagyta el a várost. Mint általában, itt is javarészt iparosok és kereskedők a zsidók, az intellektuelek: egy orvos, egy orvos, két ügyvéd, két mérnök. A görög katolikus szellemi centrumban a papi és világi hatóságok, a román nép és a zsidóság közötti jóviszony eddig zavartalan.

Krausz Leopold főrabbi, aki tizenhárom év óta működik a hitközség élén, bizonyos büszkeséggel említi, hogy hívei között a vallásos szellem egyre hódít. Ujabbban — nyilván a főrabbi agitációja folytán — három üzlet zárt. Ne tessék félreérteni: szombati és ünnepi zárásról van szó. De nemcsak ebben az irányban folyik lelkes agitáció, hanem a zsidó népi kultúrnióv emelése tekintetében is. Poilák Mór, a hitközség gondos és dolgos elnöke kultúrház építésén fáradozik. A téglák a templom udvarán már várják az építkezés megkezdését, de még jobban a zsidók, akik többször-kétször mindnyájan cionisták, Rónai János hagyományainak szellemében.

Grün Géza bankigazgató, a régi cionista gárda egyik jeles tagja mondja:

„Blajon minden zsidó cionista. Lélekben épügy, mint áldozatkészségben. Meg lehetnének elégedve, ha lenne fiataliságunk, amely az ügyet előre lendítené. Hálásak vagyunk főrabbinaknak, aki ébren tartja közöttünk a zsidó szellemet és pedig a hagyomány tendenciái szerint. Legutóbbi chanuka-előadása telítve volt az újjárat eszméiséjével. Ha majd a kultúrház létrejön, olyan eszköz áll rendelkezésünkre, amely bizonyára változtatni fog a mai tespedtségen.”

Az elnök, Poilák Mór nagykereskedő mondja:

„Megcsináljuk a kultúrházat, mert a mai atmoszférában közszükségletet jelent a zsidóság számára. Kell egy hely, ahol a zsidó problémákról eszmecséjét folytatunk, ahol akcióinkat lebonyolítjuk, ahol szervezeti és kulturális életünk él.”

Mindenki szívvél-lelékkel karolja fel a kultúrház és vele az eszméség ügyét. A különösen buzgalkodók között meg kell említeni dr. Friedmann Márton, a helyi csoport díszelnökének és Herzlinger Gyuláné nevét.

Meg kell állapítani, hogy Blajon még ma is Rónai János lelke él.

Helyesítések!

Alcsiden nem volt alkalom meglátogatni a főrabbi urat és ezért a tudósításnak a választási vonatkozású része fogyatékos. Ime a helyesítés:

Fogel Victor elnök ur írja, hogy a község nemcsak formailag ortodox, hanem lényegében is, mert javarésze a híveknek hagyományhi. „Naponta három minjen is van, ahol nem egy, de tíz rabenu Taam töfillint is lehet találni.” A rabbi sokat buzgalkodik a vallásos közösségi élet érdekében, 12 tagu jelszáján pedig az ifjúságot készíti elő vallásos szellemben. — Egy „rég elöfizető” pedig közli, hogy a 90 család nagyrésze nem Borodkól származott el Alesdre, hanem sokan jöttek Maramuresből és nyilván ezek adják a vallásosabb elemek kontingensét.

Dr. Pap Lajos Brasov első rabbija 1893-tól 1918-ig az alba-iulii tudósítást helyesbíti.

A cikkből kimaradt ugyanis reb Avrohom Friedmann, aki 1845-től 1879 június 15-én történt elhalálzásáig volt rabbija a hitközségnek és pedig — országos rabbija. Ezt a címet az 1869-iki zsidó felekezeti kongresszuson egy Aronsohn Löbel nevű delegátus indítványára törölték, de Friedmann a címet élete végéig megtartotta. Kálmán Weisz, aki a rabbinátusban követte, már nem volt országos rabbi. (sz.)

Átrétegezési munka Bistritán

A zsidó társadalom minden rétegét magában foglaló népes ülést tartott a bistritai zsidóság e hó 3-án, vasárnap, hogy az Arvagondozó helyi csoportjának meghívására kiküldött dr. Neumann Vilmos központi titkár előadását meghallgassa.

Megjelentek: Kallus Lajosné, a helyi csoport elnöke, dr. Eschkelesz Miksa hitközségi elnök, Radó Lipót vármegyei főigazgató, dr. Nierenfeld Benjámín ügyvéd, Rachmuth Izrael, Redlich Vilmos, Gewürz Márk igazgató, valamint a helyi kereskedelmi és iparos társadalom képviselői.

Az ülést dr. Nierenfeld Benjámín ügyvéd nyitotta meg, aki vázolta az ardeali zsidó ifjúság helyzetét, amelyből csak a törvényes lehetőségek adta módon leendő belső szervezkedéssel segíthetünk.

Ebből a szempontból nagy jelentőségű az Arvagondozó által vezetett szociális és átrétegezési munka, amelynek részletes ismeretése végett a központ a maga delegátusát hozzánk küldte.

Dr. Neumann titkár a központ nevében köszönetét és elismerését fejezi ki a bistritai helyi csoportnak, amelynek elnöke Kallus Lajosné és kitünő munkatársai a szervezett minden célkitűzésében az élen állanak, így minden remény megvan arra, hogy a változott időkben az átrétegező munkát is jól el fogják látni.

Majd részleteiben is rátért azokra a feladatokra, amelyek az iparos törvény által adott helyzetben a helyi csoportokra várnak és ismertette az azonnal és később megvalósítható programot, vázolta a tanonc-otthonok szerepét és jelentőségét és azokat az áldozatokat, amelyeket ezek fenntartása s bővítése érdekében az Arvagondozó Központja eddig is hozott. Végül beszélt arról a jelentőségéről, amellyel az átrétegezés szempontjából a tihuti nyaraltatási akció bír.

A nagy figyelemmel fogadott előadáshoz első sorban dr. Eschkelesz hitközségi elnök szölt hozzá, aki köszönetét fejezte ki, azért a támogatásért, amelyben az Arvagondozó Központ a bistritai zsidó társadalmat a korábbi években is részesítette, amelyet most ez a társadalom azzal viszonzoz a saját jól felfogott érdekében is, hogy az Átrétegezési akcióba mindenképpen bekapcsolódni igyekszik egy egyéneknént, mint pedig az itt működő zsidó testületek, első sorban a hitközség utján is.

Az iparos társadalom csatlakozását Hirsch Lázár jelentette be, majd Radó Lipót főigazgató javaslatára a gyűlés munkabizottság kiküldését határozta el, amelynek keretén belül Gewürz Márk igazgató vállalta a tanonc jelöltek összeírását és psychotechnikai előkészítését.

Ugyancsak vállalta a bistritai zsidó társadalom a tihuti nyaraló-telepen egy bistritai szoba berendezését, amelynek megvalósításán Godel Salamonné fáradozik.

HIREK

Radio Columbia Ingelen Constructio-
1937. évi.
nál Piata Unirii 31. Telefon: 98.

Meghalt Somlyó Zoltán

A magyar lírának egy érdekes, vonzó alakja szállott sirba Budapesten: Somlyó Zoltán, az örök bohém, kabarék, irodalmi kávéházak, szerkesztőségek és színházak bolygó költője, ösztönös, kirobbanó tehetség, tele játékos lírával és egyben markáns energiával.

Pályáját együtt kezdte a pesti Newyorki terraszán a háborúelőtti elit-bohémmel, Kosztolányi Dezsővel, Karinthy Friggyessel, Révész Bélával, Kemény Simonnal. S míg költő-barátjainak jó része szépen elhelyezkedett a polgári életvonalon, addig Somlyó ide-oda cikázott, sehol megállapodni nem tudott, sem mint színház háziköltője sem mint szerkesztőségi munkatárs. Allandó izgalmak fűtötték, a változatok szenczióit. Barátja és költői munkatársa volt a színpad felejthetetlen bohémjeinek, Nyárád Antalnak, akinek legsikerültebb szanójait írta: „Dánár adjó”, „Női zenekar”, „Az öregúr” címűket, amiket még ma is, néhány év-tizedes bemutatójuk után énekelnek. Egy időben Szécsi Emmának és Medgyaszai Vilmának is megírta programjukat, azonfelül sok verset írt különböző lapokba és folyóiratokba. Költészete sötét tónusu, csupa pesszimizmus, de a borut gyakran az életakarás ereje osztja el verseiben.

Somlyó Zoltán 1882-ben született, a Mura mellett Alsódombóvá. Nagykanizsán, Csáktornyan és Székesfehérváron járta a középiskolát. Később rövid ideig a Magyarországi című lapba dolgozott és közben a zsidó lapokba, főleg a Mult és Jövőbe írt a zsidó sorsot talán érzékeltető költeményeket.

„Az átkozott költő” című verskötetete fájdalmas, borongó önéletrajza a nyugtalan poétának, aki kétszer nősült és kétszer vált el. Első felesége a Magyar Színház tagja, Erdélyi Mancsi volt, a másik Major Henrik, a világhírű rajzoló Margit huga, az akkori Pest egyik legszebb leánya.

A sokat küzködő költő külső viszontagságaihoz az utóbbi időben gyomorbeteg járult, majd májrák győzött. Mig szerdán kidült az élok sorából.

— **Ujból megnyiták a lengyelországi egyetemeket.** Varsóból jelentik: Január ötödikén ujból megnyitották a lengyelországi egyetemeket, amelyek heteken át zárva voltak a gettó-padok ügyével kapcsolatos véres antiszemita zavargások miatt. Egyedül a vilnai egyetem szenátusa hozott olyan határozatot, hogy a szemeszter végéig nem kezd meg az előadásokat, miután a nacionalista diákok nem hajlandók abbahagyni a támadásokat a zsidók ellen.

— **A nemzeti aviatikai alap megmarad a légügyi minisztériumban.** Bucurestiből jelentik: Ellentétben bizonyos lapírekkel, a nemzeti aviatikai alap megmarad a légügyi minisztérium kezelésében és nem hártják át a pénzügyminisztériumra.

— **Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium-és gyomorsavtúltengés az enyhe természetű „Ferenc József” kesee-úvz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek.** Az orvosok ajánlják.

— **Véletlenül leszurta barátját disznó-öltökéssel egy clujai mérsáros-segéd.** Ma délben 1 óra tájban a Mihály Vitéz téri Vlad-féle hentesüzletben két segéd disznó-öltökéssel tréfából vivni kezdett egymással. Az egyik segéd ezenközben olyan szerencsétlenül surta meg barátjának jobb felsőkarját, hogy az összeesett és csak hosszas élesztgetés után tudták magához téríteni, nagymennyiségű vér veszteséggel. A szerencsétlenül járt segédet miután elsősegélyben részesítették, a klinikára szállították be. A rendőrség megindította a nyomozást a felelősség megállapítására.

— **Két neves zsidó humorista halála.** Bécsből jelentik: Fritz Wiesenthal és Alexander Trebitsch, akik a klasszikus bolcsi humor legnépszerűbb reprezentánsai voltak, egyidőben hirtelen elhunytak. Bécsben sokat beszélnek arról, hogy a két jeles humorista egyazon időben költözött el az élok sorából.

— **A vállalatok román személyzet alkalmazásáról szóló törvény értelmében felterjesztendő nyomatványok beszerezhetők Boros papírüzletben Cluj, Calea Reg. Ferdinand 2.**

— **Megsemmisítették a devizacsálás eltiltásának feltételes szabadlábrahelyezését.** Bucurestiből jelentik: Cănculescu pénzügyminiszter, aki Djuvara igazságügyminisztert távollétében helyettesíti, tegnap Luca belügyminiszterrel folytatott megbeszélés alapján megsemmisítette azt a határozatot, mely Calatorescu volt kvesztornak és a devizacsálási ügy többi elítélteinek feltételes szabadlábrahelyezését vonatkozott. A határozatot nem a törvényes formáinak megfelelően hozták és ezért semmisítették meg.

ROYAL alágermozgó.

A legújabb világszoda! A legragyogóbb mesteralkotás! A legérdekesebb szűszé!

5 gyerek egyszerre

A kanadai ötös ikrek rendkívül érdekes, különleges regénye.

Ma, szombaton utoljára: A pénz (L'Argent). Zola legszebb regényének filmváltozata. Főszerepekben: Pierre Richard Wilm és Olga Tchehova.

— **A „Marpe Lanefes” akciója.** A Marpe Lanefes egyesület, amely hivatásának megfelelően az állami kórházban fekvő szegény zsidó betegek élelmiszerét alakult, a feladatán kívül egy nemes akcióval folytatta a napokban. Rendkívüli teadélután rendezett, melynek teljes bevételét a helyi szegények faszegélyére fordította. Annál nagyobb elismerés illeti az egyesület ezen elhatározását, mert míg a többi jótékony egyesület leépítésekkel próbálnak magukon könnyíteni, addig a Marpe Lanefes ujból megterheléstől sem idegenkedett, csak hogy a szegényeken és betegeken segíteni és nyomorukon enyhíteni tudjon.

— **Teadélután a Kfar Hamakkabi javára.** A Cristal Paláce igazgatósága január 10-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Kfar Hamakkabi javára műsoros teadélután rendez. A teadélután műsorán a többiek között a következő számok szerepelnek: Fischbein Judit, Lázár Judit és Mózes Médi karikás tánc, Fischbein Judit groteszk táncot és végül Székely Duci Schubert: Ländler-jét lejt. — **Eljegyzés.** Herskovits Ibolya Jibou és Klein Márton Lujog jegyesek. Minden külön értesítés helyett. — **Eljegyzés.** Guttmann Magda (Schéfi) Timisoara és Feuer Hermann Satumare jegyesek. M. k. é. h.

LIPINSKAJA!!!

— **Közlemény.** A Rapid Autóbuszszindikátus a közönség helyes tájékoztatása érdekében közli a következőket: az 5-én este 10 órakor lejáró bérleteket január 5-én, 6-án, 7-én és 8-án kizárólag a Rapid-szindikátus Regele Carol II. 119. szám alatt lévő irodahelyiségében lehet a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól 13. és délután 4 és 6 óra között megújítani. Az összes autóbuszok a várossal kötött szerződések alapján kötelesek a kiadott bérleteket respektálni. A szindikátus kéri a közönséget, hogy azon autóbuszok ellen, amelyek e kötelezettségüknek nem tennének eleget, a városi tanács ellen-

őrző szerveinél vagy a legközelebbi rendőrszernél tegyenek panaszt, egyidejűleg pedig irásban közöljék ezt a szindikátus irodájában is. A szindikátus betartja a rendet és a városi tanács által elfogadott díjszabást és kéri, hogy ebben a munkájában a közönség is támogassa és ne tartsa, hogy a mindössze 28 tagból álló ugynevezett II. csoport megzavarja a forgalmat és új bérletjegyeket adjon ki akkor, mikor ezek a bérletjegyek csak az ő tulajdonukban lévő 28 autóbuszra érvényesek. A Rapid szindikátus vezetősége Cluj, Str. Regele Carol II. 119.

A fűző szerepe a mai hölgy öltözködésében

Beszélgessünk egy keveset hölgyeim a garderobjuk legmostoháiban kezelt darabjáról, a fűzőről. Ha tudnák milyen végtelenül fontos egy dáma életében a fűző, az alap, a fundamentum. A legelső ruhaszalon kreációja is elveszti hatását, összeomlik, semmivé válik egy rossz fűzőt viselő hölgyön. Hiába minden igyekezet, a legkiválóbb szabók és szabónők részéről.

Ruhát hölgyeink minden gondolkodás nélkül csinálnak minden szezonban párosával, de fűzőt azt csak akkor, ha végleg használatlan. Ha tudnák egy elnyűtt, javított, foszladozott fűző mikor már nem tart össze, nem formáz, milyen sokat ront az alakon, deformál. Uj hájasodási géceket hoz létre, meglazult hasfalakat. Dámáink közül sokan nincsenek tisztában egy jó fűző követelményeivel.

Jó a fűző egy díletantól is, aki összepuffol, csak oltó legyen. Ha tudnák, hogy milyen könnyelműség ez az Önök részéről, hölgyeim, akik szeretnek csinosak, jólöltözöttek, fessék és egészségesek lenni. Megmondom milyen is legyen egy jó fűző; méret után az alakra szabva, finom, szellős, erős, vékony anyagból (simili batiste, valódi francia batiszt és brokát), amit előbb beavatunk vízbe szabás előtt, hogy mosható legyen és ne menjen később össze. Teljesen acél- és halsontmentes, prima gumi részek tartják kifogástalanul, hogy az alakon fekdjön és simuljon. Jó hosszúra szabva, hogy az alak benne üljön, mint egy formában.

Szabása minden egyénileg történik, ma már nagyon sokféle modellel rendelkezik egy jó fűzős. A modellek alapos kipróbálása után lehet eldönteni, melyik alakra milyen szabás előnyös és csak egy ajánlatos a fazon megválasztása.

A mai divat megkívánja az egyenesvonalú alakot, keskeny csipő (halszerű „silhouette”), karcsu slussz, az egész fűző puhán, vékonyan dolgozva. A mellhájás nem merészen előreugró, hanem természetes vonalat alkot. A gyomor és has arányosan leszorítva, a hát jól kivágott, elől nem magas, hogy ne akadályozza a légzést és mozgást. A zárulás teljesen láthatatlan, a legújabb forma hátul középen kapcsolódik, a táncnál nem szabad megérezni, hogy a dáma fűzőt visel.

— **Veszedelemes tolvajt fogott el a rendőrség.** A rendőrségen feljelentést tett Vincze Gyula cluj lakos, akinek Lazar uca 7. szám alatti lakásáról gramofont és géppalkatrészeket loptak el 17 ezer lej értékben. A beindított nyomozás során egy helybeli antikvarium cégnél megtalálták a gramofont, amit ott egy Roth József nevű fiatalember hagyott. Az antikvárius üzletben arra vonatkozólag is tudtak felvilágosítást adni, hogy a fiatalember a Magazie uca 9. szám alatt lakik. A hatóságok itt azonban Roth József szüleit találták, akik kijelentették, hogy fiukat rossz magaviseletéért már évekel ezelőtt kitagadták és azóta sem látták. Néhány óra múlva kiderült aztán, hogy Roth József a Paris uca 41. szám alatt tartózkodott egyideig egy barátjának lakásán, aki azonban kijelentette, hogy szintén szakított vele. Estére azután a fiatalembert megtalálták a Cotita uca 19. szám alatt, egy prostituált nő lakásán. Letartóztatása után a fiatalember bevallotta, hogy a bűncselekményt nem egyedül követte el, hanem egy Hebian Romulus nevű barátjával együtt, aki szabadságos katona. Letartóztatták Hebian is, akinek lakásán rengeteg lopott tárgyat találtak, többek között a Lazar uccából ellopott dolgokat is. Kihallgatásuk után mindkettőjüket átadták az ügyészségnek.

Hölgyeim, a rosszul leszorított felesleg utat tör magának másutt. Ha állandóan jó fűzőt viselünk, megőrzük fiatalos vonalunkat, ruganyos marad a járásunk, megelőzzük a test elhajasodását, az izmok meglazulását.

Egy jó szabott fűző egy valódi fiatalító kura. Egy jó fűző nem akadályoz semmiféle mozgásban, sőt ajánlatos a torna- és sportolást is benne végeztünk. Serdülő leányainknak ajánlatos mentől előbb csipőszorító viselése, sokkal formásabb fejűnek, karcsúvá, persze mozgást nem akadályozó, puhán dolgozott finom gumival kombináltan. Bernáth Emilné „Styl” fűzőszalon Dermatá palota. Str. Neculcea 2.

Merev nyak

Gondoskodjon azonnal erről az orvosságról!

Hogy azonnal megszabaduljon a merev nyaktól — kenje Sloan's-szal. Ne dörzsölje be! E csodás készítmény gyógyító hatása Ön helyett dolgozik. Táplálja a fájo szöveteket friss és tiszta vérral, ami elűnteti a dagamot, megszünteti a fájdalmat. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Nagytűve 60, kis tűve 35 lei.

Sloan's Liniment
megszünteti a fájdalmakat!

— **Szidy Thalék — új keretekben.** Szidy Thal, a világhírű jiddis színész, akit az ardeali zsidó színházlatogató közönség is szívébe fogadott, egészen új keretek között mutatkozik be hétfőn a közönség előtt. Eddig az operettekben és drámákban keresztül ismertük Szidy Thal, de már ezekből a művekből is izelítőt adott drámai képességeiről. Most két ugyancsak zenés színműben mutatkozik be Clujon Szidy Thal, ezek azonban már tisztán művészi jellegűek. Ezekből a darabokból teljes mértékben kibontakozik a művésznek kivételes színjátszó készsége, ami elsősorban a nagytehetségű rendező, Jákob Sternberg munkájának az eredménye. Ez a rendező és író, akit a transzilvániai zsidó közönség a „Szomorúságának énekesé” c. jiddis remekmű zseniális rendezéséből ismer (Sternberg azelőtt a vilnaiak rendezője volt) Szidy Thal társulatához való csatlakozása révén magasabb művészi teljesítmények felé terelte ez az izig véréig talentumos fiatal színész. Az egész együttes, Szidy Thal kitűnő pártnerével, Teffner Adolfal az élén, valóban kivételesen produktál ezekben a darabokban, amelyeket Jákob Sternberg írt és rendezett. A darabokhoz Max Halm komponált eredeti, érdekes muzsikát. A diszettek a legmodernebb színpadi felfogás szerint készültek és Jákob Sternberg művészi munkáját dicsérik.

— **Házasság.** Bernfeld Anni Nové-Zamky (Ersekujvár) és Stern József Oradea (Osorhei) folyó hó 13-án tartják egybekelési ünnepélyüket Pöstyénben, melyre jóbarátjaikat és ismerőseiket ezton meghívják. (M. k. é. h.)

— **Reinhardt bibliai filmje Amerikában.** Newyorkból jelentik: Max Reinhardt „Az örök bűn” című bibliai filmjének bemutatását nagy érdeklődés előzi meg egész Amerikában. A film összköltsége 500 ezer dollárra rúgnak és a legdrágább filmprodukciónak mondják az amerikaiak. A nő főszerepet, Eathesbát Rosamond Pinchot játzra, férfitanere Sam Jaffe.

— **Veszedelemes tolvajt fogott el a rendőrség.** A rendőrségen feljelentést tett Vincze Gyula cluj lakos, akinek Lazar uca 7. szám alatti lakásáról gramofont és géppalkatrészeket loptak el 17 ezer lej értékben. A beindított nyomozás során egy helybeli antikvarium cégnél megtalálták a gramofont, amit ott egy Roth József nevű fiatalember hagyott. Az antikvárius üzletben arra vonatkozólag is tudtak felvilágosítást adni, hogy a fiatalember a Magazie uca 9. szám alatt lakik. A hatóságok itt azonban Roth József szüleit találták, akik kijelentették, hogy fiukat rossz magaviseletéért már évekel ezelőtt kitagadták és azóta sem látták. Néhány óra múlva kiderült aztán, hogy Roth József a Paris uca 41. szám alatt tartózkodott egyideig egy barátjának lakásán, aki azonban kijelentette, hogy szintén szakított vele. Estére azután a fiatalembert megtalálták a Cotita uca 19. szám alatt, egy prostituált nő lakásán. Letartóztatása után a fiatalember bevallotta, hogy a bűncselekményt nem egyedül követte el, hanem egy Hebian Romulus nevű barátjával együtt, aki szabadságos katona. Letartóztatták Hebian is, akinek lakásán rengeteg lopott tárgyat találtak, többek között a Lazar uccából ellopott dolgokat is. Kihallgatásuk után mindkettőjüket átadták az ügyészségnek.

UJ KELET Legújabb hírek

A német és olasz válaszigyék a beavatkozás tökéletes megszüntetését követeli

Az összes idegen harcosok, agitátorok és propagandisták Spanyolország területéről való eltávolítását követelik a németek és olaszok

Franco tábornok csapatai döntő rohamra indultak Madrid ellen

Berlin, január 8. Tegnap este közzétették a régóta várt német jegyzék tartalmát, melyet a német kormány a francia és angol kormányoknak a spanyolországi benemavatkozás ügyében hozzátűzött jegyzékére adott. Az olasz jegyzék lényegében teljesen megegyezik a német jegyzékkel.

A német kormány által a francia-angol jegyzékre adott válasz először rámutat arra, hogy a két kormány jegyzékében tullepte a benemavatkozási bizottság hatáskörét. Mivel ez a bizottság elégtelen eszközök felett rendelkezik, a tárgyalások egysége és tisztázása érdekében jobb lenne lemondani a bizottság munkálatainak folytatásáról. Miután rámutat arra, hogy a német és olasz kormányok elejétől fogva szorgalmazták az önkéntestoborzás betiltását, a német kormány leszögezi, hogy minden követlen, vagy közvetett beavatkozásnak a spanyol ügyekbe meg kell szünnie és ezért csak abban az esetben adja meg hozzájárulását, ha

1. az összes államok hasonló álláspontra helyezkednek,
2. azonnali megoldást keresnek a problémával kapcsolatos összes függő kérdésekre,
3. az összes érdekelt államok tényleges és hatékony ellenőrzést vezetnek be a hozandó összes intézkedések végrehajtása érdekében. Ha az önkéntesek kérdésében nem jutnak megegyezésre, a német kormány akciószabadságot vesz magának. Legjobb megoldás különben az lenne, ha eltávolítanák Spanyolországból az összes idegen harcosokat, beleértve az agitátorokat és propagandistákat

is. A német kormány kész együttműködni ebben az irányban a benemavatkozási bizottsággal.

Az olasz jegyzék tartalma
Rómában tegnap este hozták nyilvánosságra a francia és angol kormányok közös jegyzékére adott olasz választ. Ebben az olasz kormány azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a londoni benemavatkozási bizottságnak nincsen kellő tekintélye és megmaradása indokolatlan. Olaszország mindig hangsúlyozta, hogy a benemavatkozás nem lehet korlátozva csupán a közvetlen esetekre és azt ki kell terjeszteni a közvetett beavatkozási módozatokra is főleg a pénzügyi és propagandasegélyekre vonatkozó tilalom életbeléptetésével az önkéntes toborzás tilalma mellett. Az olasz jegyzék emlékeztet arra, hogy 1936 augusztus 10-én Ciano külügyminiszter azt javasolta, csatolják a francia nagykövét indítványához a következőket: „A kormányok kötelezik magukat, hogy nem engednek meg területükön sem nyilvános gyűjtést, sem önkéntes-toborzást egyik hadviselő fél számára sem. Sem Anglia, sem Franciaország részéről azonban nem mutatkozott hajlandóság az olasz javaslat elfogadására. A benemavatkozás kérdését még egyszer felvetette Olaszország londoni megbízottja után, de a benemavatkozási bizottság többi tagjai elengették azt. A további ülések egyikén mégis sikerült az indítványt egyik albizottság elé utaltatni, amely gyorsabban foghatott hozzá a kérdés tanulmányozásához.”

A németek kezükbe kerítették Spanyol-Marokkó közigazgatását?

Párizsi jelentés szerint a Le Journal című lap olyan hírt közöl Németország spanyolországi tevékenységével kapcsolatban, amely éles ellentétben állónak látszik a német jegyzékben foglalt hivatalos német állásponttal. A Le Journal szerint Berlinben megerősítik, hogy tekintettel a spanyolországi helyzetet a felkelőkre nézve súlyos voltára a válaszul a szövetségi tevékenységére, a német hatóságok egyetértésben Olaszországgal, elhatározták, hogy rendkívüli erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy két hónap leforgása alatt Franco tábornok olyan sikereket érjen el, melyek biztosítják végső győzelmét. E célból jelentékeny mennyiségű hadianyagot indítottak utnak a spanyol felkelővezérkar címére a Ruppiban, Lauenbergben és Furthban székelő technikai alakulatok

megbízottainak kíséretében.

A l'Oeuvre szerint több kormánybiztos értesülései úgy szólnak, hogy a németeknek sikerült kibekekeríteniük a spanyol marokkói közigazgatást és nagyszámú német tisztviselőt helyeztek el annak kebelében. A lap azt állítja, hogy a marokkóiak nagyon haragszanak ezért Franco tábornokra. A l'Ami de Peuple megállapítja, hogy Németország mind jobban megveti lábát Spanyolországban. A zendülés kirombantása végett a német hajók nagymennyiségű fegyvert tettek partra.

A németek eladják az elfogott spanyol kormányhajókat?

Berlin jelentés szerint ma reggel 8 órakor járt le a német kormány által adott határidő, ameddig a Palos hajó utasát és rakományát a valenciai spanyol kormányának vissza kellett volna szolgáltatnia. Eddig semmi olyan híradás nem érkezett, hogy a bilbaoi hatóságok eleget tettek volna a felhívásnak. Német politikai körökben biztosra veszik, hogy a német tengerőrnagy eladja az Aragon és Marta Juguera hajókat, egész rakományukkal együtt.

Egyébként a baszk védelmi tanács jelentése szerint az egész baszk arcvonalon teljes csend van.
Hír szerint Mexikó washingtoni diplomáciai képviselője kijelentette, hogy az elmúlt héten történtek arra készítették kormányát, hogy megváltoztassa tilalmát az Egyesült Államokból származó hadianyag Spanyolországba szállítását illetően. Ennek értelmében hat Veracruzba érkezett amerikai repülőgépet a napokban utnak indítanak Spanyolországba a valenciai kormány számára.
Felkelő-jelentések a kormány-csapatok hőies ellenállásáról

A felkelők avilai jelentése szerint a Madrid körüli harcokat tegnap két drámai jelenet tarkította. Ejjel két órakor, mielőtt világosodott volna, a felkelők a La Corona utat támadták, a kormánycsapatok rohamra indultak, hogy felmentsék Casa del Campot. A harc igen ádáz volt. Dacára a felkelők gyilkos gépfegyvertüzeinek, a milícia be-

hatolt a felkelők lövészárkaiba, ahol kézitusa vette kezdetét. Végül is a kormánycsapatokat visszavetették régi állásaikba. A második roham ugyanebben a körzetben történt. 9 órakor a felkelők Hamera és Pozuelo falvakba koncentrálták erejüket és a környező magaslatokat próbálták meghódítani. A rendkívül sűrű ködben a repülők nem vehették ki részüket a harcban. A tüzéség azonban szakadatlanul bombázta a kormány erődítményeit, de a milícia hőies ellenállást tanúsított és inkább odaveszett, minthogy feladja állását. Az ütközet délig tartott, amikor minden kitűzött pontot meghódítottak a felkelők, habár súlyos veszteségek árán. Pozuelo, Hamera, Cerro del Cruz, Cerro Val de Gomez, Cerro de las Pertigonas és Carro de la Plata mind a felkelők kezében voltak. Mola tábornok több tisztje kijelentette, hogy véleményünk szerint a január 7-én éjjel és január 8-án lefolyt harcok he-

lyet kapnak Spanyolország történetében. A kormánycsapatok sohasem mutattak ilyen bátorságot, csapatainak sohasem kellett ilyen lendülettel támadniuk. Be kell vallanunk, hogy a győzelmet nehezen vívtuk ki, de nem gondoltuk, hogy annyira elkeseredett lesz. Mint látható, haderőnk rövidesen megnyerik a játszmát Madridtól északnyugatra.

Németország eladja az elkobzott spanyol hajókat

Berlin, január 8. (Rador.) A DNB jelenti: Tekintettel arra, hogy a valenciai kormány nem válaszolt a Palos német hajó utasára és rakományára vonatkozó kiadatási felhívásra, az Aragon és Marta Juguera spanyol hajókat elárusítják.

Tömegesen lövik agyon a tuszokat

Bajonne, január 8. Spanyol menekültektől szerzett értesülések szerint a Bilbao és Santander városok ellen indított repülőmadás ideje alatt állítólag 190 tuszot Bilbaoban és 195-öt Santanderben agyonlőttek.

Megszűnt Madrid bombázása

Madrid, január 8. A Havas jelenti: A délután az ágyutüz erősbödött. A madridi front északkeleti szárnyának helyzetéről még nem jöttek jelentések. Ugyátszik, hogy most ott a polgárháború legvéresebb ütközete zajlik. A katonai események nem befolyásolják a főváros életét. Tegnap óta Madrid bombázása ugyszólván teljesen megszűnt. Ebből azt a következtetést vonják le, hogy Franco most csak stratégiai pontokra koncentrálja figyelmét.

URÁNIA MOZGÓ

Általános közkövénaira:

PORT ARTHUR

Január 30-ikán újra teljhatalmat szavaz meg Hitlernek a Reichstag

BERLIN, január 8. (Rador.) Politikai körökben azt állítják, hogy a Reichstagot összehívják január 30-ra, hogy ismét teljhatalmat szavazzon meg Hitler kancellárnak. Ez alkalommal a Führer mérleget készít a nemzeti szocialista uralom kül- és belpolitikájáról. Hitler valószínűleg szóba hozza ezelőtt négy évvel mondott kijelentését: Adjatok nekem négy évet! Ugyanis ez a négy év most telt le.

Franciaország békés megoldást keres az Alexandrette-ügyben

A török kormány cáfoija, hogy csapatösszevonásokat eszközölt a sziriai határ mentén

Párizs, január 8. (Rador.) Viennot külügyi államtitkár kétórás megbeszélést folytatott a török nagykövettel, Yiennot rámutatott arra, hogy Alexandrette ügyének baráti uton való megoldása és az ezzel kapcsolatos diplomáciai tárgyalások lehetővé tétele érdekében a francia kormány kész a január 18-ra Genfben összehívott népszövetségi tanácsülés elhalasztásáért folyamodni.

Londoni jelentés szerint az angol lapok élesen kritizálják az egyébként cáfolt szándékot, amit a török kormánynak tulajdonítanak, hogy csapatokat von össze a sziriai határ mentén, így akarva presziót gyakorolni az Alexandrette vidékén lévő töröklakta terület ügyében. A Daily telegraph szerint kizárólag a Népszövetséget illeti meg a jog, hogy döntsön ebben a kérdésben. A Manchester Guardian szerint London úgy véli, hogy Törökországnak nincs semmilyen alapja a vitára.

Ankarából jelentik, hogy a török hivatalos lap, az Ulus, foglalkozva Alexandrette kérdésével, azt írja, hogy ezt a problémát korlátozni kell a szandzsák határaitra és a török lakosság azon jogára, hogy saját közigazgatást élvezzen. A lap helyteleníti azoknak a tevékenységét, kik ezt a kérdést ki akarják terjeszteni és nemzetközi jelleget akarnak adni neki, mert ezzel nem szolgálják a béke ügyét és ártnak a francia-török jóviszonynak.

Genfből jelentik, hogy mértékadó körök szerint nem lesz szükség a népszövetségi tanács ülészakának elnapolására, mert a francia-török tárgyalások időközben befejezést nyernek.

Ankarai hír szerint Törökország képviselteti magát a népszövetségi tanács legközelebbi ülészakán.

Láthatatlanító sugarakat talált fel egy argentinai professzor

Buenos Aires, január 8. Dr. Marius Moncini egyetemi tanár állítólag olyan sugarakat fedezett fel, amelyek láthatatlanná teszik a személyeket és a tárgyakat. Csak a fémből készült tárgyakat nem világítják át a sugarak.

— Korbánybiztos neveztek ki a varsói zsidó hitközség élére. Varsóból jelentik: Maurice Meiselt, a zsidó kereskedők szövetségének elnökét kormánybiztosnak neveztek ki a varsói hitközség élére. Ugyanekkor 12 tagu interimáris bizottságot is kineveztek.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. cégének Cég, Kiráda Barca L. Pop 10. Telefonszám: 4-61.

**Könyvek
Folyóiratok
Diszertációk**

a legmodernebb kivitelben készítenek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság igazgatója: C. J. St. Baron
L. Pop 10. Telefon: 4-61.